

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ

ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2002

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ
ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2002

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ	2
2.1 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ	2
2.2 ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ	11
2.3 ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ	28
2.4 ΕΓΧΩΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	30
2.5 ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ	40
ΠΛΑΙΣΙΑ	
1. Παρακολούθηση Πιστωτικής Επέκτασης	19
2. Δάνεια σε Ξένο Νόμισμα και Συναλλαγματικός Κίνδυνος	21
3. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	46

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η διεθνής οικονομική ανάκαμψη εμφανίζεται, στην καλύτερη περίπτωση, ασθμαίνουσα γεγονός που ώθησε την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ το Νοέμβριο σε μείωση του βασικού της επιτοκίου κατά 50 μ.β. Ενεργούσα στο ίδιο μήκος κύματος, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα προχώρησε στην πρόσφατη συνεδρία της στις 5 Δεκεμβρίου σε ισόποση μείωση των επιτοκίων της. Η απόφαση αυτή διευκολύνθηκε και από πρόσφατα στοιχεία που δείχνουν ότι ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη υποχώρησε ελαφρά τον Νοέμβριο, σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, ενώ και η συνολική προσφορά χρήματος (M3) επιβραδύνθηκε τον Οκτώβριο, παρόλο που εξακολουθεί να υπερβαίνει την τιμή αναφοράς. Σε αντιδιαστολή, η Τράπεζα της Αγγλίας, όπως αναμενόταν, διατήρησε τα επιτόκιά της αμετάβλητα.

Η αισθητή επιβράδυνση του πληθωρισμού τον Οκτώβριο δεσπάζει των εγχώριων οικονομικών εξελίξεων. Μετά την επιτάχυνση που παρουσίασαν οι τιμές τον Ιούλιο, τον Αύγουστο και το Σεπτέμβριο, ως αποτέλεσμα των αυξήσεων στο ΦΠΑ και σε άλλους έμμεσους φόρους, ο πληθωρισμός τον Οκτώβριο παρουσίασε υποχώρηση στο 2,52% σε σύγκριση με 3,41% το Σεπτέμβριο του 2002 και 2,71% τον Οκτώβριο του 2001. Στη μείωση του πληθωρισμού του Οκτωβρίου, σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου χρόνου, συνέβαλαν ουσιαστικά οι μειώσεις στις τιμές των εγχώριων γεωργικών προϊόντων, ενώ μικρότερη συνεισφορά είχε η επιβράδυνση στις τιμές του τομέα των υπηρεσιών. Επίσης, η συνεχιζόμενη από τον Ιούλιο μείωση στις τιμές των εισαγόμενων αυτοκινήτων, λόγω της μείωσης των φόρων κατανάλωσης, επιδρά ανασταλτικά στην αύξηση του δείκτη τιμών καταναλωτή.

Στη συγκράτηση των πληθωριστικών πιέσεων συμβάλλει και η επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας η οποία, με τη σειρά της, διατηρεί την πιστωτική επέκταση προς τον ιδιωτικό τομέα σε χαμηλά επίπεδα. Ειδικότερα, τον Οκτώβριο ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης των πιστώσεων ανήλθε στο 8,6% σε σύγκριση με αύξηση 14,0% που σημειώθηκε τον προηγούμενο χρόνο. Μέσα σ' αυτό το περιβάλλον της υποτονικής πιστωτικής επέκτασης εξακολουθεί να υπάρχει σημαντική υπερβάλλουσα τραπεζική ρευστότητα, η οποία συνιστά δυνητικό πληθωριστικό κίνδυνο σε περίπτωση αναστροφής της ζήτησης για δάνεια. Ως εκ τούτου, για να διατηρήσει τα επιτόκια συμβατά με την αντιπληθωριστική πολιτική της, η Κεντρική Τράπεζα συνεχίζει να παρεμβαίνει στη χρηματαγορά μέσω δημοπρασιών (depos) για απορρόφηση της πλεοναστικής ρευστότητας και να υφίσταται το συνακόλουθο κόστος.

Οι πιο πάνω εξελίξεις θα έχουν ως αποτέλεσμα τη συγκράτηση του ύψους του πληθωρισμού για ολόκληρο το 2002 ελαφρά κάτω από το 3,0%. Για το επόμενο έτος, οι εκτιμήσεις είναι ότι ο πληθωρισμός, υπό την επίδραση των αυξήσεων στο βασικό συντελεστή ΦΠΑ, των διαφοροποιήσεων σε άλλους φόρους κατανάλωσης και της σωρευτικής επίδρασης της ΑΤΑ, θα σημειώσει αυξημένη επιτάχυνση και θα κυμανθεί γύρω στο 4,0 – 4,5%.

Σε σχέση με τον τομέα του τουρισμού, παρά τη μικρή άνοδο στις αφίξεις τουριστών τον Οκτώβριο, η μείωση των τουριστικών αφίξεων κατά την πρώτη δεκαμηνία του έτους εξακολουθεί να είναι σημαντική, της τάξης του 11,3%, σε σύγκριση με άνοδο 2,3% την αντίστοιχη περίοδο του 2001. Σημειώνεται επίσης, ότι το εισόδημα από τον τουρισμό μειώθηκε κατά 14,3% την πρώτη οκταμηνία του έτους.

Ως προς το εξωτερικό εμπόριο, οι συνολικές εισαγωγές μειώθηκαν κατά 18,1% τον Αύγουστο του 2002, σε σύγκριση με άνοδο 4,9% τον αντίστοιχο μήνα του 2001. Μεγάλη μείωση το μήνα Αύγουστο παρουσίασαν και οι εισαγωγές για εγχώρια κατανάλωση, εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών και του στρατιωτικού υλικού. Προκαταρκτικά στοιχεία δείχνουν ότι, για ολόκληρη την πρώτη οκταμηνία του έτους, οι συνολικές εισαγωγές μειώθηκαν κατά 5,1%, σε σύγκριση με άνοδο 9,3% την αντίστοιχη περίοδο του 2001. Ταυτόχρονα, οι συνολικές εξαγωγές παρουσίασαν μείωση κατά 31,2% τον Αύγουστο, λόγω κυρίως της πτωτικής πορείας τόσο των επανεξαγωγών, όσο και των εγχώριων εξαγωγών, ενώ για ολόκληρη την περίοδο Ιανουαρίου – Αυγούστου 2002, οι συνολικές εξαγωγές μειώθηκαν κατά 18,2%, έναντι αύξησης 6,3% την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου χρόνου. Ως αποτέλεσμα, το ακαθάριστο εμπορικό έλλειμμα κατά το πρώτο οκτάμηνο του έτους ήταν της τάξης των £1.287,8 εκ., έναντι £1.298,1 εκ. το αντίστοιχο οκτάμηνο του 2001.

Η ιδιωτική κατανάλωση, όπως αντανάκλαται στη μεταβολή του δείκτη όγκου λιανικών πωλήσεων, σημείωσε πτώση 2,4% τον Αύγουστο του 2002, έναντι αύξησης 13,1% τον Αύγουστο του 2001. Για ολόκληρο το πρώτο οκτάμηνο του 2002 η ιδιωτική κατανάλωση σημείωσε σημαντική επιβράδυνση σε σύγκριση με το αντίστοιχο οκτάμηνο του 2001, αφού ο δείκτης όγκου λιανικών πωλήσεων σημείωσε άνοδο της τάξης του 0,1%, σε σύγκριση με αύξηση 5,8% την αντίστοιχη περίοδο του 2001. Η επιβράδυνση του δείκτη όγκου λιανικών πωλήσεων συνάδει με τη μείωση του ρυθμού αύξησης των εισαγωγών για εγχώρια κατανάλωση κατά το πρώτο οκτάμηνο του έτους.

Ως προς την αγορά εργασίας, η ανεργία τον Οκτώβριο του 2002 ανήλθε, ως ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, στο 2,9% σε

σύγκριση με 2,7% τον Οκτώβριο του 2001. Ο αριθμός των ανέργων αυξήθηκε αισθητά, συνεχίζοντας έτσι την ανοδική πορεία που ξεκίνησε από το Νοέμβριο του 2001. Όλοι σχεδόν οι τομείς της οικονομίας παρουσιάζουν αύξηση της ανεργίας.

Στους δευτερογενείς τομείς της οικονομίας εξακολουθούν να σημειώνονται τόσο θετικές όσο και αρνητικές εξελίξεις. Η μεταποίηση παρουσίασε και πάλι πτώση τον Αύγουστο. Από την άλλη, η πορεία του τομέα των κατασκευών συνεχίζει να είναι γενικά ενθαρρυντική. Ενδεικτική τούτου είναι η αύξηση που παρουσίασαν οι δείκτες όγκου και αξίας των αδειών οικοδομής το Σεπτέμβριο του 2002 καθώς και οι πωλήσεις τσιμέντου τον Οκτώβριο.

Στα δημόσια οικονομικά, τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία δείχνουν ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα το πρώτο οκτάμηνο του 2002 έφτασε τα £204,1 εκ., σε σύγκριση με £137,2 εκ. το πρώτο οκτάμηνο του 2001. Η αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος οφείλεται κυρίως στη μεγάλη επιβράδυνση των δημόσιων εσόδων, που μεγεθύνθηκαν κατά 1,9% την πρώτη οκταμηνία του 2002, σε σύγκριση με 11,1% την αντίστοιχη περίοδο του 2001, ενώ μικρότερη επιβράδυνση σημειώθηκε στις δημόσιες δαπάνες.

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

2.1 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ

Διεθνείς Οικονομικές Εξελίξεις

Η διεθνής οικονομία παρουσιάζει μια εξασθενημένη εικόνα με τους ρυθμούς μεγέθυνσης στις κύριες οικονομίες να παραμένουν υποτονικοί. Η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ προέβη σε μείωση του βασικού επιτοκίου κατά 50 μ.β. στη συνεδρία της στις 6 Νοεμβρίου, ενώ σε ισόποση μείωση των

βασικών της επιτοκίων προέβη στις 5 Δεκεμβρίου και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Αντίθετα, η Τράπεζα της Αγγλίας, όπως αναμενόταν, συνεχίζει να τηρεί στάσης αναμονής λόγω των υψηλών καταναλωτικών δαπανών και των υψηλών τιμών στην αγορά ακινήτων που μπορεί να προκαλέσουν πληθωριστικές πιέσεις. Όλοι οι βασικοί χρηματιστηριακοί δείκτες παρουσίασαν άνοδο κατά τη διμηνία Οκτωβρίου – Νοεμβρίου, ενώ η πρόσφατη αποκλιμάκωση της έντασης μεταξύ των ΗΠΑ και Ιράκ ώθησε την τιμή του πετρελαίου προς τα κάτω.

Στις ΗΠΑ ο ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης για το τρίτο τρίμηνο ανήλθε στο 4,0% κυρίως λόγω της αυξημένης κατανάλωσης. Σε αντιδιαστολή, ο βιομηχανικός δείκτης ISM είχε περαιτέρω υποχώρηση στις 48,5 μονάδες από τις 49,5 που βρισκόταν το Σεπτέμβριο. Τόσο η ανεργία όσο και ο πληθωρισμός παρέμειναν ουσιαστικά σε σταθερά επίπεδα το μήνα Οκτώβριο. Συγκεκριμένα, η ανεργία ανήλθε στο 5,7% σε σύγκριση με 5,6% τον προηγούμενο μήνα, ενώ ο πληθωρισμός στο 2,0% σε σύγκριση με 1,8% το Σεπτέμβριο. Ορισμένοι αναλυτές αναμένουν νέα μείωση των επιτοκίων μέσα στο πρώτο τρίμηνο του 2003. Όσον αφορά τους χρηματιστηριακούς δείκτες, ο Dow Jones παρουσίασε άνοδο 12,5%, ο S&P 500 10,7% και ο Nasdaq 22,6% κατά τη διμηνία Οκτωβρίου – Νοεμβρίου. Από την αρχή του έτους μέχρι το Νοέμβριο οι εν λόγω δείκτες υποχώρησαν κατά 10,9%, 18,2% και 23,7%, αντίστοιχα.

Παρόμοια φαίνεται να είναι η εικόνα και στην **Ευρωζώνη**. Η ανεργία κατά το Σεπτέμβριο παρέμεινε αμετάβλητη στο 8,3%, ενώ ο πληθωρισμός ανήλθε στο 2,3% τον Οκτώβριο. Σύμφωνα με προκαταρκτικά στοιχεία, αυτός παρουσίασε ελαφρά μείωση το Νοέμβριο, και διαμορφώθηκε στο 2,2%, δηλαδή στο ίδιο επίπεδο του Σεπτεμβρίου. Το επίπεδο αυτό δεν

σηματοδοτεί ανησυχία για πληθωριστικές πιέσεις στο μέλλον. Ο γερμανικός δείκτης βιομηχανικού κλίματος Ifo υποχώρησε για έκτο συνεχή μήνα, στις 87,3 μονάδες το Νοέμβριο από τις 87,7 τον Οκτώβριο, άνκαι η πτώση ήταν μικρότερη από την αναμενόμενη. Άνοδο 15,9%, 17,6% και 18,3% παρουσίασαν αντίστοιχα οι χρηματιστηριακοί δείκτες DAX στη Γερμανία, CAC 40 στη Γαλλία και BCI στην Ιταλία κατά την υπό ανασκόπηση περίοδο. Κατά τους έντεκα πρώτους μήνες του 2002 οι προαναφερθέντες δείκτες παρουσίασαν πτώση, με αντίστοιχα ποσοστά 35,7%, 28,1% και 16,7%.

Στη **Βρετανία**, η ανεργία παρέμεινε ουσιαστικά αμετάβλητη στο 5,3% κατά το τρίτο τρίμηνο του έτους, σε σύγκριση με 5,2% το προηγούμενο τρίμηνο. Ο δείκτης τιμών καταναλωτή ανήλθε στο 2,1% τον Οκτώβριο, σε σύγκριση με 1,7% το Σεπτέμβριο. Ο δείκτης FTSE 100 σημείωσε άνοδο 9,8% για την περίοδο Οκτωβρίου - Νοεμβρίου ενώ από την αρχή του έτους μέχρι το Νοέμβριο παρουσίασε πτώση της τάξης του 20,1%.

Στην **Ιαπωνία** ο ρυθμός μεγέθυνσης του Α.Εγχ.Π. ανήλθε στο 3,0% για το τρίτο τρίμηνο. Ο πληθωρισμός και η ανεργία παρέμειναν στο -0,7% και 5,4%, αντίστοιχα, το μήνα Σεπτέμβριο ενώ ο Nikkei παρουσίασε μικρή άνοδο κατά 0,6% κατά τη διμηνία Οκτωβρίου – Νοεμβρίου. Τους πρώτους έντεκα μήνες του 2002 η πτώση του εν λόγω δείκτη ήταν της τάξης του 12,6%.

Αξιοσημείωτες ήταν οι εξελίξεις στην αγορά πετρελαίου. Η αποκλιμάκωση της έντασης μεταξύ των ΗΠΑ και Ιράκ ήταν ο κύριος λόγος της καθόδου των πετρελαϊκών τιμών. Συγκεκριμένα, η μέση τιμή του ακάθαρτου πετρελαίου κατά τον Οκτώβριο και Νοέμβριο βρισκόταν στα \$27,73 και \$24,83 το βαρέλι, αντίστοιχα, σε σύγκριση με \$28,32 το βαρέλι το Σεπτέμβριο.

Πίνακας 1**Προβλέψεις Α.Εγγ.Π.**(ετήσια ποσοστιαία μεταβολή)¹

	2000 ⁴	The Economist Poll GDP forecasts ²			Lehman Brothers Weekly Outlook - GDP ³			Διεθνές Νομισματικό Ταμείο GDP forecast ⁴		
		2001	2002	2003	2001	2002	2003	2001	2002	2003
Βρετανία	3,1	2,2	1,6 (1,9)	2,6 (2,4)	2,0	1,6	2,4 (2,8)	1,9	1,7	2,4
Ιαπωνία	2,4	-0,4	-0,7 (-0,9)	1,0 (-0,6)	-0,2	-0,1 (-0,7)	0,6 (0,8)	-0,3	-0,5	1,1
ΗΠΑ	3,8	1,2	2,4 (1,6)	2,7 (2,2)	0,3	2,4	2,4 (2,6)	0,3	2,2	2,6
Ευρωζώνη	3,5	1,5	0,7 (2,2)	1,7 (1,6)	1,4	0,9	2,3 (2,5)	1,5	0,9	2,3
Παγκόσμια	4,7				0,7	1,3 (1,2)	2,0 (2,2)	2,2	2,8	3,7

¹ Οι αριθμοί σε παρένθεση δίνουν το αντίστοιχο του περασμένου μήνα, σε περίπτωση αλλαγής² The Economist, 30 Νοεμβρίου 2002³ Lehman Brothers Global Weekly Economic Monitor, 29 Νοεμβρίου 2002⁴ Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, World Economic Outlook, Σεπτέμβριος 2002**Πίνακας 2****Βασικοί χρηματιστηριακοί δείκτες**

(τιμές κλεισίματος)

	2001		2002		
	31 Δεκ.	1 Οκτ.	29 Νοεμ.	% μεταβολή	
				Ιαν. - Νοέμ.	Οκτ. - Νοέμ.
ΗΠΑ					
Dow Jones	10.021,5	7.938,8	8.931,7	-10,9	12,5
S&P 500	1.148,1	847,9	938,9	-18,2	10,7
Nasdaq	1.950,4	1.213,7	1.487,9	-23,7	22,6
Γερμανία					
DAX	5.160,1	2.865,2	3.320,3	-35,7	15,9
Γαλλία					
CAC 40	4.624,6	2.828,6	3.326,7	-28,1	17,6
Ιταλία					
BCI	1.433,4	1.009,1	1.194,0	-16,7	18,3
Βρετανία					
FTSE 100	5.217,4	3.797,4	4.169,4	-20,1	9,8
Ιαπωνία					
Nikkei	10.542,6	9.162,3	9.215,6	-12,6	0,6

Πηγή: Reuters

Πίνακας 3

Βασικοί οικονομικοί δείκτες

(ποσοσιαία μεταβολή)

	Α.Εγχ.Π.				Βιομηχανική παραγωγή Σεπτέμβριος (ετήσια)	Λιανικές πωλήσεις Σεπτέμβριος (ετήσια)	Ανεργία Σεπτέμβριος (ετήσια)	Πληθωρισμός ¹ Οκτώβριος (ετήσια)
	(τριμηνιαία)	(ετήσια)	(τριμηνιαία)	(ετήσια)				
Βρετανία	2,4 Q2	1,3 Q2	3,4 Q3	1,8 Q3	-2,5	6,0 ²	5,3 ⁴	2,1
Ιαπωνία	2,6 Q2	-0,7 Q2	3,0 Q3	1,5 Q3	5,2	-1,9	5,4	-0,7 ⁵
ΗΠΑ	1,3 Q2	2,2 Q2	4,0 Q3	3,2 Q3	1,2 ²	7,6	5,7 ²	2,0
Ευρωζώνη	1,3 Q1	0,3 Q1	1,6 Q2	0,7 Q2	-0,6	1,5 ³	8,3	2,3

Πηγή: *The Economist*, 30 Νοεμβρίου 2002

¹ Βάσει του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή

² Στοιχεία Οκτωβρίου 2002

³ Στοιχεία Αυγούστου 2002

⁴ Ιούλιος - Σεπτέμβριος 2002

⁵ Στοιχεία Σεπτεμβρίου 2002

Διεθνή Νομίσματα

Τους μήνες Οκτώβριο και Νοέμβριο το ευρώ κυμάνθηκε γύρω στα 98 και 100 σεντ έναντι του δολαρίου, αντίστοιχα.

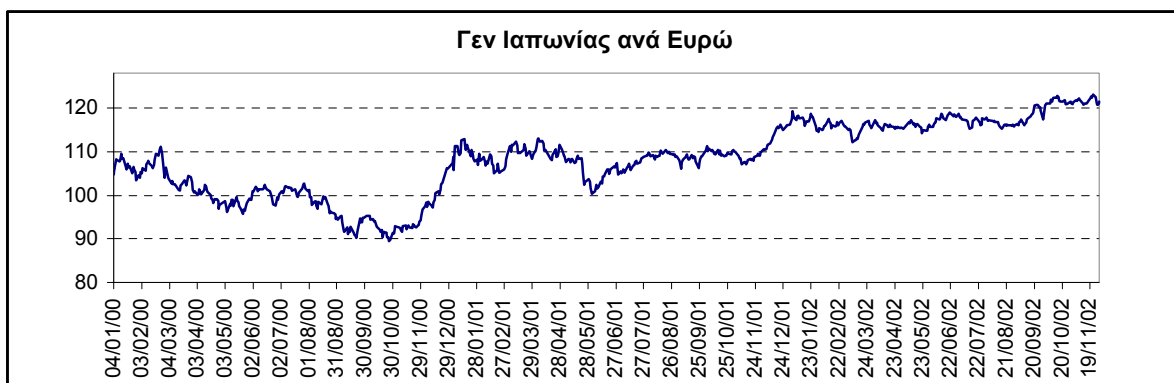
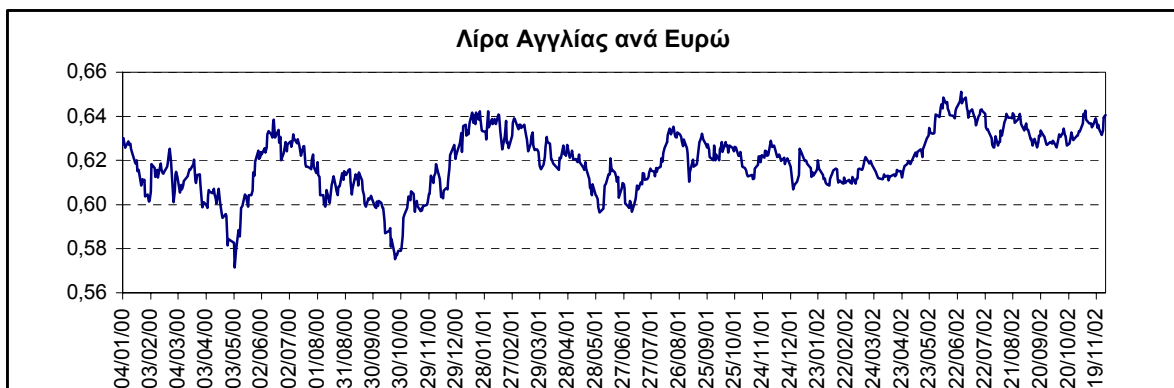
Η αποδυνάμωση αυτή του δολαρίου, οφείλεται στη συνεχιζόμενη αστάθεια στις αμερικανικές χρηματαγορές και στα αντιφατικά στοιχεία που αφορούν την οικονομία των ΗΠΑ, καθώς επίσης και στο ενδεχόμενο πολεμικής σύρραξης μεταξύ ΗΠΑ και Ιράκ. Σημειώνεται, πάντως, ότι κατά τους μήνες Οκτώβριο και Νοέμβριο παρατηρήθηκαν περαιτέρω σημάδια αβεβαιότητας στην οικονομία της Ευρωζώνης, τα οποία επιβεβαιώθηκαν με την ανακοίνωση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου για μειωμένες προβλέψεις στο ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης στην Ευρωζώνη για τα έτη 2002 και 2003.

Η στερλίνα κατά τους μήνες Οκτώβριο και Νοέμβριο παρέμεινε σχετικά σταθερή έναντι του Ευρώ κυμαινόμενη γύρω στις 63 – 64 πέννες ανά Ευρώ. Παράλληλα παρουσίασε οριακές διακυμάνσεις έναντι του δολαρίου, καταγράφοντας οριακή ενδυνάμωση.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ενθαρρυντικά στοιχεία, που παρουσιάζουν την οικονομία της Αγγλίας να εξελίσσεται με καλύτερους ρυθμούς από τις οικονομίες των χωρών της Ευρωζώνης, επηρέασαν μόνο οριακά την ισοτιμία της στερλίνας έναντι των άλλων νομισμάτων.

Το ιαπωνικό γεν κατά τους μήνες Οκτώβριο και Νοέμβριο κυμάνθηκε μεταξύ 120-122 γεν ανά δολάριο, παρουσιάζοντας μια πτωτική πορεία, που αντικατοπτρίζει τις συνεχιζόμενες ανησυχίες των επενδυτών σχετικά με την αστάθεια του χρηματοοικονομικού συστήματος της χώρας και την αρνητική πορεία που διανύει εδώ και καιρό η ιαπωνική οικονομία.

Μια γενική εικόνα των διακυμάνσεων στις διεθνείς συναλλαγματικές ισοτιμίες κατά το πρόσφατο παρελθόν, μέχρι το τέλος Νοεμβρίου, 2002, παρουσιάζεται στο διάγραμμα 1.

Διάγραμμα 1**Διεθνείς συναλλαγματικές ισοτιμίες****4/1/2000 - 29/11/2002***(Τιμές πόλησης, ανοίγματος)*

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι εκτιμήσεις μεγάλου αριθμού διεθνώς αναγνωρισμένων και έγκυρων χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων για την αναμενόμενη διαμόρφωση των διεθνών συναλλαγματικών ισοτιμιών στο σύντομο μέλλον, όπως

καταγράφονται από δημοσκόπηση του Reuters. Σύμφωνα με τον πίνακα 4, οι αγορές αναμένουν ότι το ευρώ θα διατηρηθεί στα ίδια περίπου επίπεδα έναντι του δολαρίου και της στερλίνας, ενώ θα παρουσιάσει ενδυνάμωση έναντι του γεν.

Πίνακας 4

Προσδοκίες διεθνών αγορών για συναλλαγματικές ισοτιμίες Μηνιαία Δημοσκόπηση των Reuters

(Νοέμβριος, 2002)

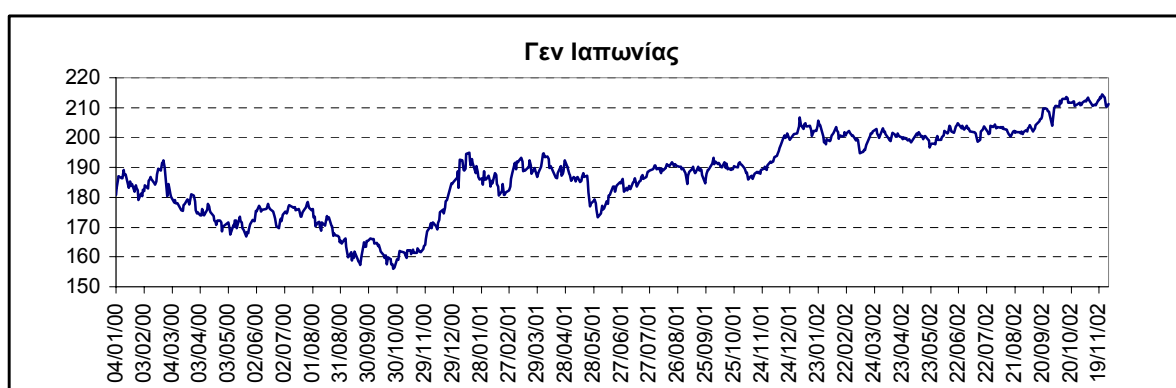
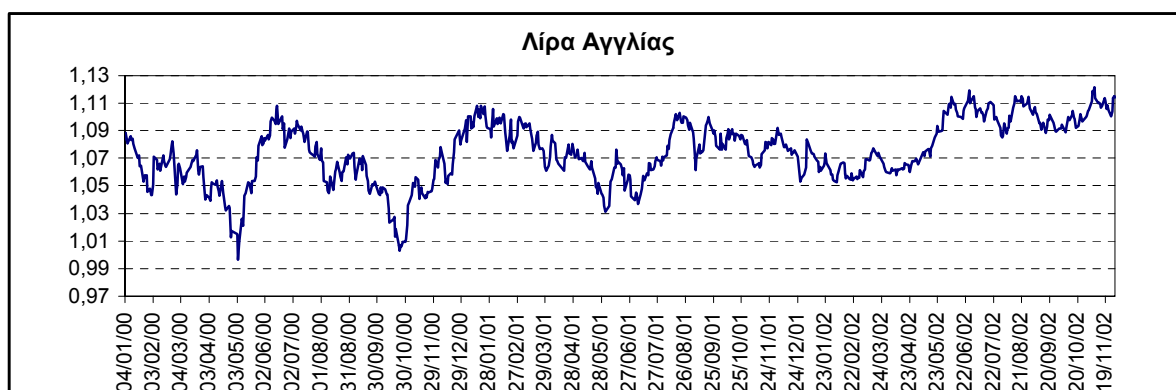
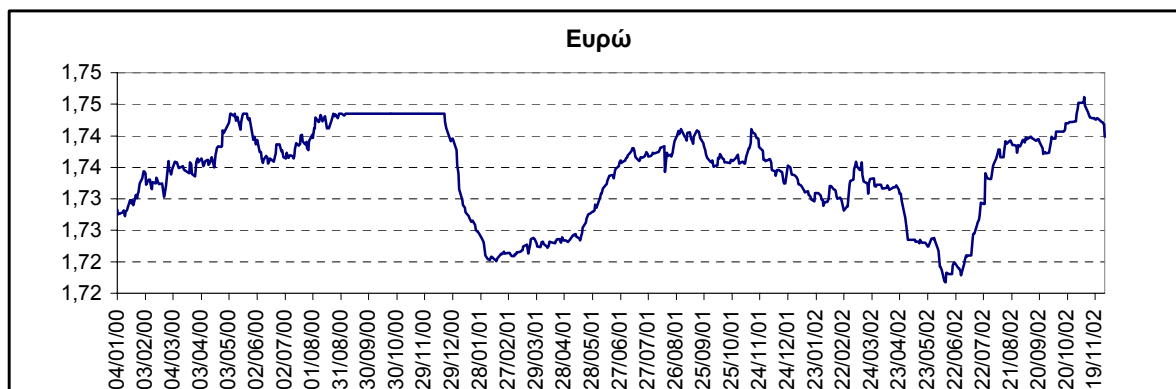
Νόμισμα	Στατιστικά στοιχεία	Προσδοκίες για συναλλαγματικές Ισοτιμίες			
		1 μήνας	3 μήνες	6 μήνες	12 μήνες
Δολάρια ανά Ευρώ	Μέσος όρος	0,99	1,00	1,00	1,00
	Ελάχιστη τιμή	0,95	0,94	0,90	0,85
	Μέγιστη τιμή	1,03	1,05	1,13	1,21
	Αριθμός παρατηρήσεων	48	51	51	50
Δολάρια ανά Στερλίνα	Μέσος όρος	1,56	1,56	1,56	1,57
	Ελάχιστη τιμή	1,52	1,52	1,46	1,40
	Μέγιστη τιμή	1,60	1,61	1,64	1,67
	Αριθμός παρατηρήσεων	47	49	49	48
Γεν ανά Δολάριο	Μέσος όρος	122,96	124,04	123,62	123,69
	Ελάχιστη τιμή	119,65	115,00	112,00	105,00
	Μέγιστη τιμή	126,30	132,00	140,00	140,00
	Αριθμός παρατηρήσεων	46	48	48	47
Στερλίνες ανά ευρώ	Μέσος όρος	0,64	0,64	0,64	0,65
	Ελάχιστη τιμή	0,62	0,60	0,60	0,59
	Μέγιστη τιμή	0,65	0,67	0,72	0,78

Πηγή: Reuters. Η δημοσκόπηση διεξήχθη κατά την περίοδο 4-6 Νοεμβρίου, 2002.

Κυπριακή λίρα

Το κυπριακό νόμισμα κατά τους μήνες Οκτώβριο και Νοέμβριο σημείωσε οριακές διακυμάνσεις, φθάνοντας τα 1,7399 ευρώ στις 29 Νοεμβρίου 2002 (τιμή πώλησης/ανοίγματος), σε σύγκριση με 1,7390 ευρώ στις 2 Οκτωβρίου 2002. Αντικατοπτρίζοντας τις διακυμάνσεις των διεθνών νομισμάτων κατά τους μήνες Οκτώβριο και Νοέμβριο, η ισοτιμία της κυπριακής λίρας

έναντι του δολαρίου παρουσίασε ενδυνάμωση, ενώ παρουσίασε οριακές διακυμάνσεις έναντι της στερλίνας και του γεν. Οι πρόσφατες συναλλαγματικές διακυμάνσεις της κυπριακής λίρας έναντι του ευρώ, του δολαρίου, της στερλίνας και του γεν παρουσιάζονται συνοπτικά στα πιο κάτω διαγράμματα:

Διάγραμμα 2**Συναλλαγματικές ισοτιμίες έναντι της Κυπριακής Λίρας
4/1/2000 - 29/11/2002***(Τιμές πόλησης, ανοίγματος)*

Όσον αφορά την εγχώρια αγορά συναλλάγματος, τα συνοπτικά αποτελέσματα των συνεδριάσεων καθορισμού συναλλαγματικών ισοτιμιών fixing, που διεξήχθησαν μέχρι τις 29.11.2002, με βάση την ημερομηνία συναλλαγής (transaction date), παρουσιάζονται στον πίνακα 5. Όπως φαίνεται στον εν λόγω πίνακα, από την 1.1.2002 μέχρι τις 29.11.2002 καταγράφηκαν καθαρές εισροές ξένου συναλλάγματος ύψους £208,11 εκ., σε σύγκριση με εισροές £501,8 εκ. τους πρώτους έντεκα μήνες του 2001. Το μήνα Νοέμβριο καταγράφηκαν εκροές της τάξης των £26,70 εκ., για εποχιακούς κυρίως λόγους.

Συνολικά, συμπεριλαμβανομένων των παρεμβάσεων και άλλων πράξεων στη διατραπεζική αγορά (συγκεκριμένα, εκτέλεση προθεσμιακών συμβολαίων συναλλάγματος), η Κεντρική Τράπεζα απορρόφησε από το

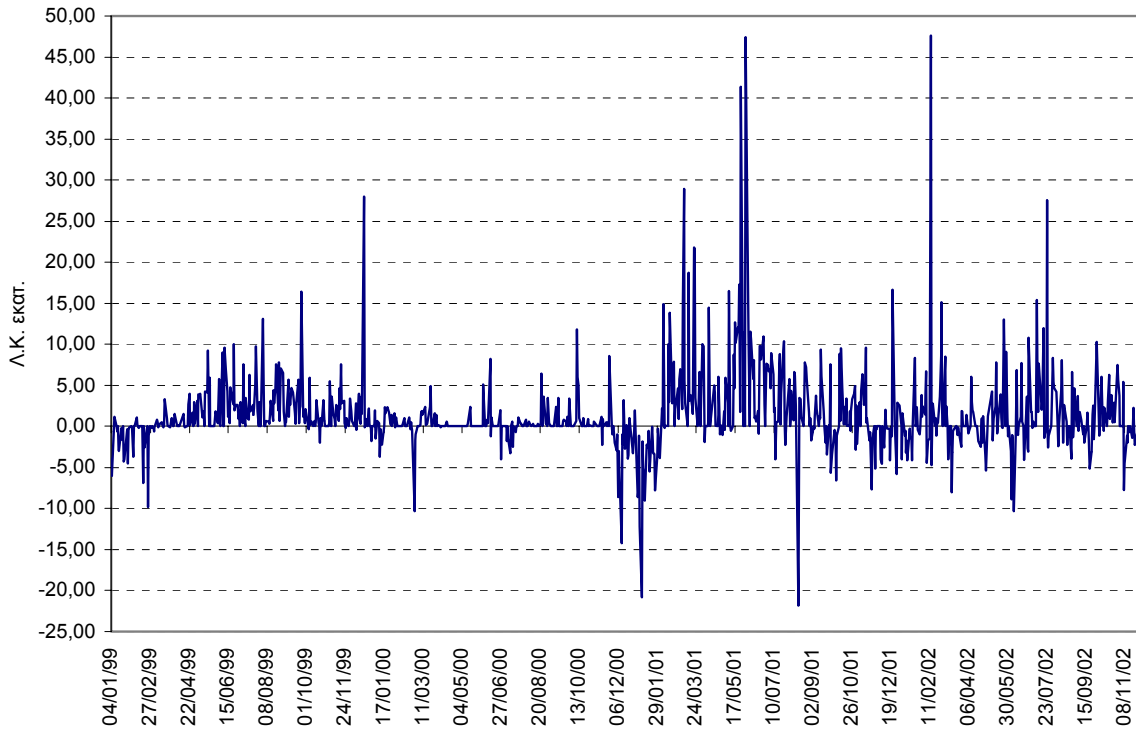
τραπεζικό σύστημα από τις 2.1.2001 μέχρι τις 29.11.2002 ξένο συνάλλαγμα αξίας £921,46 εκ. Σημειώνεται ότι πέραν του 50% αυτών των εισροών αποτελούν δανεισμό κατοίκων Κύπρου σε ξένο συνάλλαγμα από εγχώριες εμπορικές τράπεζες που καταγράφηκε ιδιαίτερα το 2001. Σημειώνεται, επίσης, ότι οι παρεμβάσεις της Κεντρικής Τράπεζας στην εγχώρια αγορά συναλλάγματος μειώθηκαν σημαντικά τους πρώτους έντεκα μήνες του 2002, φθάνοντας τα £258,17 εκ., σε σύγκριση με £662,9 εκ. την αντίστοιχη περίοδο του 2001. Οι συνολικές αγοραπωλησίες συναλλάγματος της Κεντρικής Τράπεζας με τις εγχώριες τράπεζες σε ημερήσια βάση από το 1999 και εντεύθεν φαίνονται στο διάγραμμα 3.

Πίνακας 5**Συνοπτικά Αποτελέσματα Συνεδριάσεων Καθορισμού
Συναλλαγματικών Ισοτιμιών Fixing**

Μήνας	Μέση τιμή Fixing Ξένα νομίσματα προς Λ.Κ. (τελευταία ημέρα της περιόδου)			Αγορές(+)/Πωλήσεις(-) ξένου συναλλάγματος από την Κεντρική Τράπεζα (με βάση την ημερομηνία συναλλαγής)			
				Σε εκ. ξένου Συναλλάγματος			Σε εκ. Λίρες Κ.
2001	Ευρώ	Δολάριο	Στερλίνα	Ευρώ	Δολάριο	Στερλίνα	
Ιανουάριος	1,7278	1,6060	1,0983	-169,80	-9,55	-7,00	-110,17
Φεβρουάριος	1,7264	1,5916	1,1016	49,25	-0,20	1,20	29,51
Μάρτιος	1,7275	1,5209	1,0670	130,40	38,00	-0,10	99,37
Απρίλιος	1,7283	1,5369	1,0713	81,25	-5,30	0,00	43,59
Μάιος	1,7338	1,4716	1,0382	233,25	5,30	0,00	138,17
Ιούνιος	1,7413	1,4743	1,0490	250,00	-1,00	0,00	143,20
Ιούλιος	1,7425	1,5265	1,0712	148,25	0,00	0,02	85,11
Αύγουστος	1,7455	1,5989	1,0962	39,45	0,00	0,00	22,58
Σεπτέμβριος	1,7411	1,5968	1,0852	0,75	9,50	5,30	11,28
Οκτώβριος	1,7414	1,5766	1,0833	15,90	15,50	10,28	28,46
Νοέμβριος	1,7414	1,5464	1,0861	-14,65	6,35	9,20	10,70
Δεκέμβριος	1,7387	1,5380	1,0622	-7,60	-3,05	3,50	-2,74
2002	Σύνολο 2001			756,95	65,55	22,40	499,05
Ιανουάριος	1,7347	1,4977	1,0612	-13,45	-3,60	4,60	-5,76
Φεβρουάριος	1,7381	1,5053	1,0631	39,70	8,10	4,90	32,89
Μάρτιος	1,7374	1,5160	1,0626	-6,00	0,00	-1,40	-4,75
Απρίλιος	1,7287	1,5563	1,0685	-18,70	-0,80	10,30	-1,65
Μάιος	1,7272	1,6192	1,1045	19,10	20,85	19,50	42,07
Ιούνιος	1,7249	1,7189	1,1201	-12,65	-3,75	4,00	-5,98
Ιούλιος	1,7402	1,7047	1,0890	152,45	-1,00	-0,10	87,25
Αύγουστος	1,7435	1,7192	1,1078	41,00	11,60	-0,10	30,28
Σεπτέμβρης	1,7442	1,7187	1,0988	12,10	3,25	0,0	8,83
Οκτώβριος	1,7504	1,7267	1,1078	57,20	20,30	7,75	51,63
Νοέμβριος	1,7449	1,7346	1,1157	-48,20	0,00	1,00	-26,70
	Σύνολο 2002			222,55	54,95	50,45	208,11

Διάγραμμα 3

Ημερήσιες αγοραπωλησίες συναλλάγματος της Κεντρικής Τράπεζας με τις εγχώριες τράπεζες 4/1/1999-29/11/2002

Σημείωση: Αγορές ξένου συναλλάγματος από την Κεντρική Τράπεζα εμφανίζονται με θετικό πρόσημο.

2.2 ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ*

Στο νομισματικό τομέα, η εικόνα του Οκτωβρίου δεν διαφοροποιείται σημαντικά απ' αυτή του προηγούμενου μήνα, με το ρυθμό μεγέθυνσης της συνολικής προσφοράς χρήματος να παραμένει αμετάβλητος, και την πιστωτική επέκταση, παρά τη μικρή επιτάχυνση που παρουσίασε, να εξακολουθεί να κινείται σε χαμηλά επίπεδα.

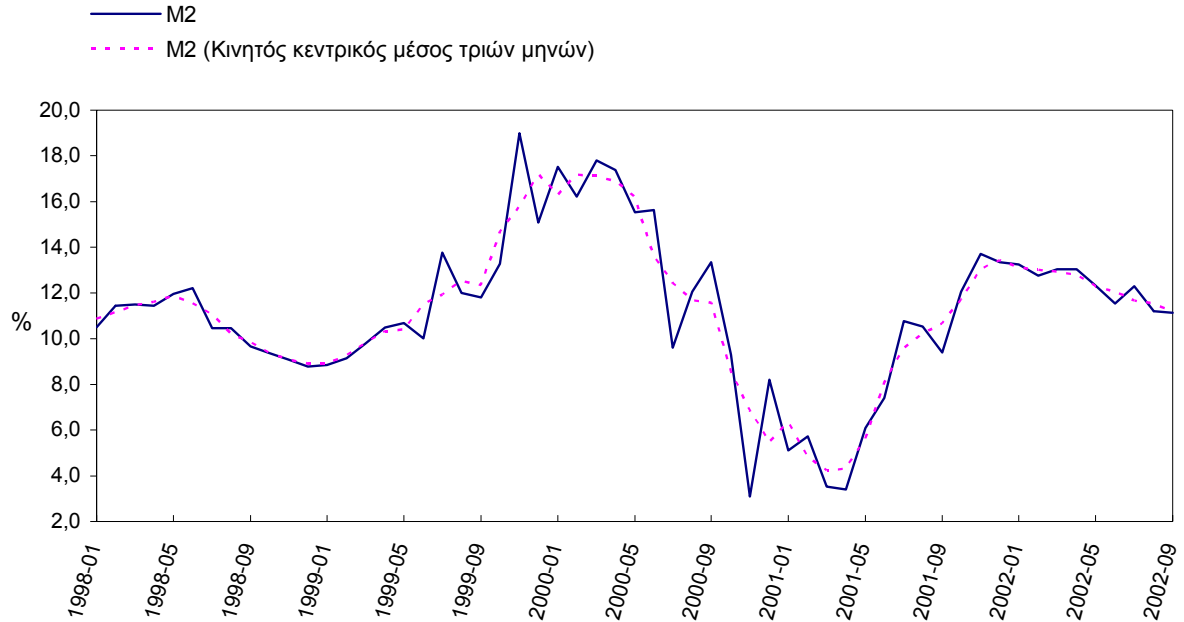
Επιπλέον, σημαντική συνεχίζει να είναι η υπερβάλλουσα τραπεζική ρευστότητα, της οποίας οι αυξομειώσεις τον Οκτώβριο και το Νοέμβριο αποδίδονται σε μεταβολές των συναλλαγματικών εισροών και των εκταμιεύσεων από το λογαριασμό της κυβέρνησης που διατηρείται στην Κεντρική Τράπεζα.

* Τα νομισματικά μεγέθη αναφέρονται σε όλα τα τραπεζικά ιδρύματα (all banks) δηλ. περιλαμβάνουν και την Τράπεζα Αναπτύξεως, την Κτηματική Τράπεζα Κύπρου και τον Οργανισμό Χρηματοδότησης Στέγης.

Διάγραμμα 4

Αύξηση του M2

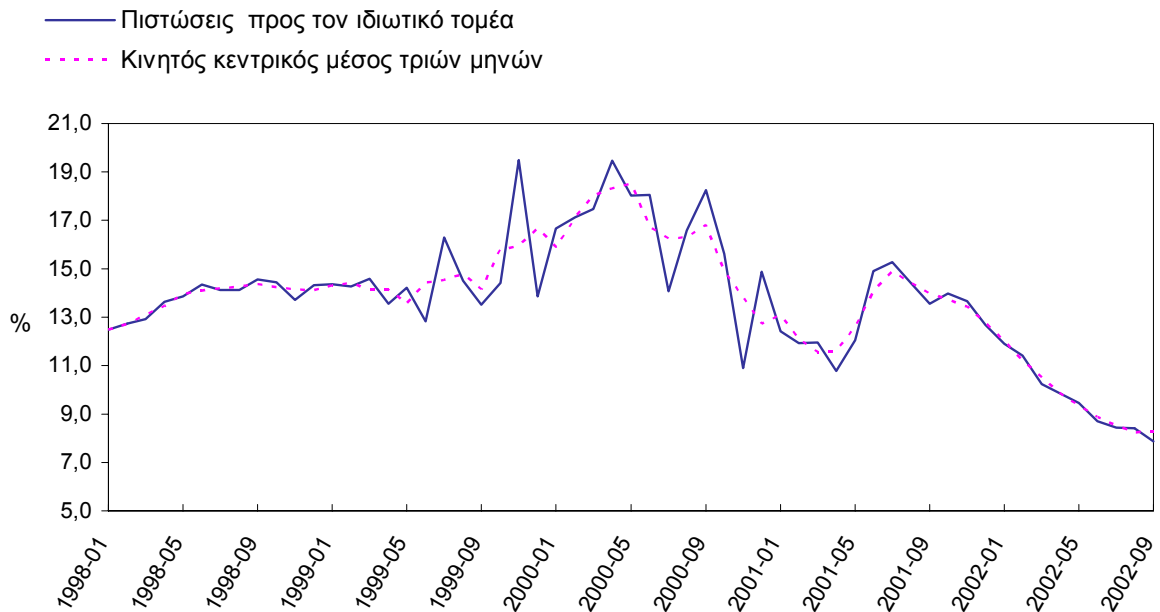
(ετήσια ποσοστιαία μεταβολή, μηνιαία στοιχεία)

Διάγραμμα 5

Αύξηση των πιστώσεων προς τον ιδιωτικό τομέα

(ετήσια ποσοστιαία μεταβολή, μηνιαία στοιχεία)

Ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης της συνολικής ρευστότητας (M2) τον Οκτώβριο παρέμεινε ουσιαστικά αμετάβλητος, σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, δηλαδή στο 11,2%, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για το 2001 ήταν 12,0% (πίνακας 6). Όπως φαίνεται στο διάγραμμα 4, ο ρυθμός μεγέθυνσης της συνολικής ρευστότητας από το μήνα Νοέμβριο 2001 παρουσιάζει ελαφρά πτωτική τάση. Η τάση αυτή επιβεβαιώνεται και από την πορεία του σχετικού κινητού μέσου τριών μηνών, ο οποίος, από το 11,5% την τριμηνία Ιουλίου - Σεπτεμβρίου, μειώθηκε στο 11,2% την περίοδο Αυγούστου – Οκτωβρίου.

Στον πίνακα 7 παρουσιάζονται αναλυτικά οι παράγοντες που επηρεάζουν τη συνολική προσφορά χρήματος. Από τον πίνακα αυτό φαίνεται ότι τον Οκτώβριο, σε σύγκριση με τον

προηγούμενο μήνα, τα καθαρά συναλλαγματικά διαθέσιμα, οι πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα και οι πιστώσεις προς το δημόσιο τομέα παρουσίασαν άνοδο ενώ τα αταξινόμητα στοιχεία παρουσίασαν πτώση. Για τους 12 μήνες μέχρι τον Οκτώβριο 2002, η αύξηση στις πιστώσεις προς το δημόσιο τομέα έφτασε τα £290,9 εκ., έναντι αύξησης £223,5 εκ. που καταγράφηκε τη δωδεκαμηνία μέχρι το Σεπτέμβριο. Για την ίδια δωδεκάμηνη περίοδο, τα καθαρά συναλλαγματικά διαθέσιμα αυξήθηκαν κατά £6,3 εκ., σε σύγκριση με αύξηση £58,6 εκ. το Σεπτέμβριο. Οι πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα σημείωσαν άνοδο της τάξης των £609,0 εκ., σε σύγκριση με £561,2 εκ. τη δωδεκαμηνία μέχρι το Σεπτέμβριο.

Πίνακας 6**Βασικά νομισματικά μεγέθη***(ετήσια ποσοστιαία μεταβολή)*

	1998	1999	2000	2001	2001 Οκτ.	2002 Σεπτ.	2002 Οκτ.
Πρωτογενής ρευστότητα (M1)	3,4	41,3	4,0	2,0	-0,8	-7,9	-5,8
Συνολική ρευστότητα (M2)	8,8	15,1	8,2	13,3	12,0	11,1	11,2
Πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα	14,3	13,9	14,9	12,7	14,0	7,9	8,6

Πίνακας 7**Παράγοντες που επηρεάζουν τη συνολική ρευστότητα***(μεταβολή, Κυπριακές λίρες χιλιάδες)*

	Οκτ. 2002	Ιαν.-Οκτ.		Σεπτ. 2001/2002	Οκτ. 2001/2002
		2001	2002		
Καθαρά συναλλαγματικά διαθέσιμα (Foreign assets (net))	44.941	175.365	59.662	58.596	6.261
Πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα (Claims on private sector)	27	557.456	339.139	561.154	608.985
Πιστώσεις προς τον δημόσιο τομέα (Claims on public sector)	28.431	114.751	66.643	223.486	290.864
Αταξινόμητα στοιχεία (Unclassified items)	-45.527	-363.832	-66.455	-82.674	-140.712
Συνολική Ρευστότητα (M2) (Total liquidity)	27.872	483.740	398.989	760.562	765.398
Πρωτογενής ρευστότητα (M1) (Money supply)	-9.746	-99.748	-178.040	-80.024	-56.744
Νόμισμα σε κυκλοφορία (Currency in circulation)	-10.632	-2.743	3.362	24.134	29.374
Καταθέσεις όψεως (Demand deposits)	886	-97.005	-181.402	-104.158	-86.118
Δευτερογενής ρευστότητα (Quasi-money)	37.618	583.488	577.029	840.586	822.142

Ο ρυθμός αύξησης των πιστώσεων προς τον ιδιωτικό τομέα παρουσίασε αύξηση τον Οκτώβριο φτάνοντας το 8,6%, σε σύγκριση με 7,9% το Σεπτέμβριο (πίνακας 6). Σύμφωνα με τον τριμηνιαίο, κινητό μέσο όρο, η πιστωτική επέκταση ήταν 8,3% την περίοδο Αυγούστου – Οκτωβρίου 2002, στο ίδιο επίπεδο που καταγράφηκε την περίοδο Ιουλίου - Σεπτεμβρίου. Ο χαμηλός ρυθμός επέκτασης των τραπεζικών χορηγήσεων αποδίδεται στη μειωμένη ζήτηση για δάνεια από τον ιδιωτικό τομέα, λόγω επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας, αλλά και στην πιο αυστηρή αξιολόγηση των αιτήσεων για παραχώρηση δανείων από τις τράπεζες. Η χαμηλή πιστωτική επέκταση τους πρώτους δέκα μήνες του 2002 είχε ως αποτέλεσμα η τραπεζική χρηματοδότηση να υπολείπεται, σύμφωνα με τη μέθοδο κατανομής (πλαίσιο 1), της τιμής αναφοράς κατά £69,1 εκ.

Η ανάλυση των τραπεζικών πιστώσεων κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας (πίνακας 8) δείχνει ότι την περίοδο Ιανουαρίου – Οκτωβρίου, 2002, οι τομείς των προσωπικών και επαγγελματικών δανείων, των κατασκευών και του εξωτερικού και εγχώριου εμπορίου απορρόφησαν το μεγαλύτερο μερίδιο των νέων πιστώσεων, φτάνοντας το 48,4%, 25,7% και 11,9%, αντίστοιχα, ενώ την ίδια περίοδο του προηγούμενου χρόνου κυριαρχούσε και πάλι ο τομέας των προσωπικών και επαγγελματικών δανείων με μερίδιο 45,3% στις νέες πιστώσεις. Σε απόλυτους αριθμούς, το ποσό των νέων πιστώσεων που διοχετεύθηκε στον τομέα του εμπορίου κατά την προαναφερθείσα περίοδο μειώθηκε από £136,1 εκ. το 2001 σε £40,4 εκ. το 2002. Μεγάλη πτώση παρατηρήθηκε και στα προσωπικά και επαγγελματικά δάνεια που μειώθηκαν στα £164,3, εκ. σε σύγκριση με £275,5 εκ. κατά τους πρώτους δέκα μήνες του 2001. Μικρότερη πτώση είχε ο τομέας των

κατασκευών, όπου τα δάνεια ανήλθαν στα £87,3, εκ. σε σύγκριση με £96,4 εκ., ενώ αξιοσημείωτη πτώση παρουσίασαν οι νέες πιστώσεις στον τουριστικό τομέα, από £65,1 εκ. τους πρώτους δέκα μήνες του 2001, στα £31,5 εκ. την ίδια περίοδο του 2002. Ως αποτέλεσμα, το μερίδιο του τουρισμού στο σύνολο των νέων πιστώσεων την πρώτη δεκαμηνία του 2002 είχε μικρή πτώση στο 9,3%. Η αύξηση των πιστώσεων φαίνεται να κινείται σε χαμηλά επίπεδα και κατά το Νοέμβριο. Σύμφωνα με προκαταρκτικά εβδομαδιαία στοιχεία, για την περίοδο 1 - 22 Νοεμβρίου παραχωρήθηκαν νέες πιστώσεις ύψους £12,5 εκ. έναντι £33,5 εκ. την αντίστοιχη περίοδο του 2001. Για ολόκληρη τη δωδεκαμηνία μέχρι 22 Νοεμβρίου, 2002, το ύψος νέων δανείων ανέβηκε στα £592,8 εκ. που ισοδυναμεί με ετήσιο ρυθμό μεγέθυνσης 8,3%, έναντι αύξησης 14,8% την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους.

Όσον αφορά τις διευκολύνσεις μέσω πιστωτικών καρτών, οι εγχώριες δαπάνες των Κυπρίων σημείωσαν αύξηση 19,4% το μήνα Οκτώβριο, σε σύγκριση με τον ίδιο μήνα του 2001. Σημειώνεται ότι το αντίστοιχο ποσοστό για το Σεπτέμβριο ήταν 20,3%. Αξιοσημείωτη άνοδος 37,4%, σε σύγκριση με τον Οκτώβριο του 2001, παρατηρήθηκε στις δαπάνες Κυπρίων στο εξωτερικό με πιστωτικές κάρτες, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για το Σεπτέμβριο ήταν μόλις 4,3%. Οι δύο τελευταίοι μήνες πιθανόν να σηματοδοτούν μια αντιστροφή της πρόσφατης τάσης που έδειχνε ότι κατά την τρέχουσα χρονιά οι δαπάνες στο εξωτερικό ήταν αρκετά μειωμένες σε σύγκριση με το 2001. Τέλος, οι ξένοι κάτοχοι καρτών ξόδεψαν κατά τον υπό ανασκόπηση μήνα 8,9% περισσότερα σε σύγκριση με τον ίδιο μήνα πέρυσι, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για το Σεπτέμβριο ήταν 12,2%.

Πίνακας 8**Τραπεζικές πιστώσεις κατά κατηγορία**

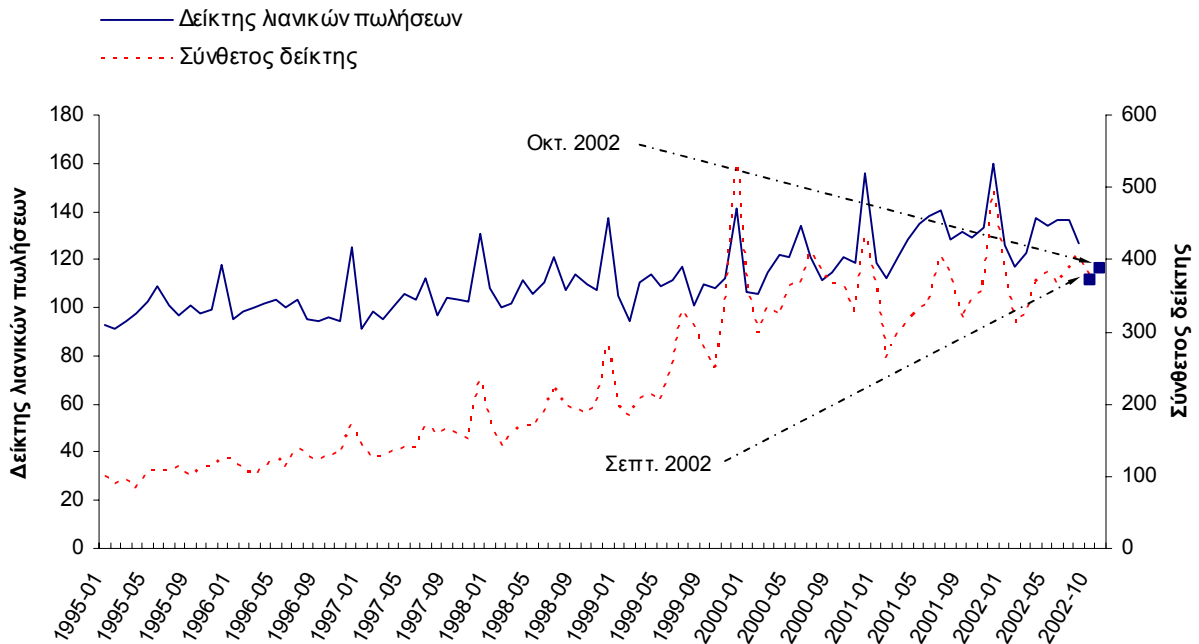
	Ιανουάριος - Οκτώβριος			
	2001		2002	
	μεταβολή ΛΚ' 000	μερίδιο %	μεταβολή ΛΚ' 000	μερίδιο %
Δημόσια Ιδρύματα και Οργανισμοί	38.965	6,4	23.420	6,9
Γεωργία	-3.512	-0,6	-9.476	-2,8
Μεταλλεία	2.499	0,4	-1.410	-0,4
Μεταποίηση	-4.984	-0,8	-5.069	-1,5
Μεταφορές και Επικοινωνίες	5.043	0,8	9.240	2,7
Εξωτερικό και Εγχώριο Εμπόριο	136.105	22,4	40.350	11,9
Κτήρια και Κατασκευές	96.434	15,9	87.319	25,7
Τουρισμός	65.107	10,7	31.489	9,3
Προσωπικά και Επαγγελματικά Δάνεια	275.472	45,3	164.315	48,4
Προεξοφλήσεις Συναλλαγματικών: Εσωτερικού	-2.321	-0,4	-143	0,0
Εξωτερικού	-858	-0,1	-313	-0,1
Σύνολο	607.950	100,0	339.722	100,0

Στο διάγραμμα 6 παρουσιάζονται ο δείκτης αξίας λιανικών πωλήσεων για τον οποίο τα πιο πρόσφατα στοιχεία είναι για τον Αύγουστο 2002 και ο σύνθετος δείκτης (composite indicator)¹ για τον οποίο τα διαθέσιμα στοιχεία είναι μέχρι τον Οκτώβριο 2002. Σύμφωνα με το γράφημα, ο σύνθετος δείκτης παρουσιάζει σημαντική πτώση το μήνα Σεπτέμβριο και ανάκαμψη τον Οκτώβριο. Βάσει αυτών των στοιχείων αναμένεται αντίστοιχη κίνηση στο δείκτη αξίας λιανικών πωλήσεων κατά τους ίδιους μήνες, δεδομένου ότι στους προηγούμενους μήνες η προβλεπτική ικανότητα του σύνθετου δείκτη αποδείχτηκε επαρκής.

¹ Υπενθυμίζεται ότι ο σύνθετος δείκτης αποτελείται από τις εγχώριες δαπάνες Κυπρίων με πιστωτικές κάρτες και το συμψηφισμό επιταγών (ΕΝΠ, Σεπτέμβριος 2002).

Διάγραμμα 6

Δείκτης αξίας λιανικών πωλήσεων και σύνθετος δείκτης

Η παραχώρηση δανείων σε κατοίκους Κύπρου σε ξένο συνάλλαγμα παρουσίασε μείωση τόσο το Σεπτέμβριο όσο και τον Οκτώβριο² κατά £6,9 εκ. και £4,3 εκ. αντίστοιχα, σε σύγκριση με αύξηση £1,8 εκ. τον Αύγουστο. Το μερίδιο των πιστώσεων σε ξένο νόμισμα στις συνολικές πιστώσεις παρέμεινε ουσιαστικά αμετάβλητο στο 10,1% το Σεπτέμβριο και 10,0% τον Οκτώβριο (πίνακας 9). Για την περίοδο 1-22 Νοεμβρίου οι ενδείξεις είναι ότι το ύψος του ξένου δανεισμού σε κατοίκους Κύπρου αυξήθηκε περαιτέρω κατά £6,4 εκ.

² Σημειώνεται ότι τα αναφερόμενα μεγέθη περιλαμβάνουν μόνο τις χορηγίες των δανείων που παραχωρήθηκαν από όλα τα εγχώρια τραπεζικά ιδρύματα (all banks). Ο δανεισμός από τράπεζες του εξωτερικού σε Κύπριους σύμφωνα με τα στοιχεία που υποβάλλονται για το μακροπρόθεσμο δανεισμό κυμαινόταν σε πολύ χαμηλά επίπεδα.

Πίνακας 9**Πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα***(μεταβολή, Κυπριακές λίρες εκατ.)*

	2002 Αύγ.	2002 Σεπτ.	2002 Οκτ.
Δάνεια σε ξένο νόμισμα σε κατοίκους Κύπρου	1,8	-6,9	-4,3
Σύνολο πιστώσεων	-15,1	35,1	-0,2

(υπόλοιπα τέλος περιόδου, Κυπριακές λίρες εκατ.)

	1999	2000	2001	2001 Οκτ.	2002 Σεπτ.	2002 Οκτ.
Δάνεια σε ξένο νόμισμα σε κατοίκους Κύπρου	355,2	373,5	729,9	711,5	772,5	768,2
Σύνολο πιστώσεων	5673,5	6517,5	7317,0	7074,9	7672,8	7672,6
Μερίδιο %	6,3	5,7	10,0	10,1	10,1	10,0

Από τα στοιχεία που αφορούν το δανεισμό των Κυπρίων σε ξένο νόμισμα για τους πρώτους εννέα μήνες του έτους επιβεβαιώνεται η στροφή προς ξένα νομίσματα πέραν του ευρώ. Ο ξένος δανεισμός των Κυπρίων προοδευτικά συνάπτεται σε δολάρια, ελβετικά φράγκα και ιαπωνικά γεν, με αποτέλεσμα οι χορηγήσεις σε ευρώ να περιοριστούν περίπου στο 55,9% των νέων πιστώσεων από το εξωτερικό, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό κατανέμεται 23,9% σε δολάρια, 7,2% σε γεν και 7,4% σε ελβετικά φράγκα. Αυτό είναι σε αντίθεση με την εικόνα του προηγούμενου έτους όπου το ευρώ κυριαρχούσε, σε ποσοστό πέραν του 80%, στις προτιμήσεις των δανειζομένων.

Τα χαμηλότερα επιτόκια καθώς και η πρόσφατη ενδυνάμωση του ευρώ, και κατά συνέπεια αποδυνάμωση των τριών νομισμάτων, εξηγεί τη στροφή προς το δολάριο, γεν και ελβετικό φράγκο, ενώ φαίνεται να μη λαμβάνεται σοβαρά υπόψη ο αυξημένος συναλλαγματικός κίνδυνος (πλαίσιο 2).

Κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2002, γύρω στο 44,2% των δανείων σε ξένο συνάλλαγμα χρησιμοποιήθηκαν στον τομέα των κατασκευών στην Κύπρο, 30,9% για την αποπληρωμή υφιστάμενων υποχρεώσεων, ενώ το 17,3% των δανείων για την αγορά πάγιου εξοπλισμού³.

³ Αποπληρωμή υφιστάμενων υποχρεώσεων αναφέρεται τόσο σε υφιστάμενα δάνεια σε λίρες Κύπρου όσο και στη μετατροπή υφιστάμενων ξένων δανείων σε άλλο νόμισμα.

Πλαίσιο 1**Παρακολούθηση πιστωτικής επέκτασης***

Σύμφωνα με το οικονομικό πρόγραμμα (Financial Programme) ως τιμή αναφοράς για την πιστωτική επέκταση το 2002 καθορίστηκε το 11% για ολόκληρο το χρόνο. Επίτευξη της τιμής αναφοράς θα σημαίνει ότι οι πιστώσεις το 2002, ως ποσοστό του Α.Εγχ.Π., θα ανεβούν στο 131% από 125% το 2001**.

Πιστώσεις ως % του Α.Εγχ.Π.

	1997	1998	1999	2000	2001	2002
ΠΙ/Α.Εγχ.Π.	100%	106%	113%	119%	125%	131%

Η συνεχής διεύρυνση των πιστώσεων ως ποσοστού του Α.Εγχ.Π. δημιουργεί εύλογες ανησυχίες για τη διατηρησιμότητα (sustainability) μιας τέτοιας πολιτικής και κατ'επέκταση η τιμή αναφοράς του 11% για τις πιστώσεις θα πρέπει τουλάχιστον να τηρηθεί. Επομένως, είναι απαραίτητο να διαπιστώνεται αν η πορεία της πιστωτικής επέκτασης σε κάθε χρονική περίοδο βρίσκεται εντός ή εκτός της τιμής αναφοράς. Για να απαντηθεί το πιο πάνω ερώτημα εξετάζονται τρεις μέθοδοι:

(1) Αναγωγή σε ετήσιους όρους (annualised)

Ο ρυθμός αύξησης των πιστώσεων που παρατηρείται σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή ανάγεται σε ολόκληρο το έτος (annualised) δηλαδή αν συνεχίσει η πιστωτική επέκταση να διευρύνεται με τον ίδιο ρυθμό που θα καταλήξει για ολόκληρο το έτος.

Για παράδειγμα η πιστωτική επέκταση σε απόλυτα μεγέθη από τα τέλη Δεκεμβρίου 2001 μέχρι το τέλος Οκτωβρίου, 2002 ήταν της τάξης των £339,1 εκ. Αυτή η απόλυτη μεταβολή μεταφραζόμενη σε ρυθμό αύξησης σε ετήσια βάση προσαρμοσμένη για εποχικότητα δίνει:

Ετήσια Βάση (εποχικά διορθωμένη***)	Τιμή αναφοράς
9,7%	11%

(2) 12μηνος ρυθμός αύξησης

Η τιμή αναφοράς του 11% καθορίστηκε ως η αύξηση των πιστώσεων από Δεκέμβριο σε Δεκέμβριο. Οπότε θα ήταν λογικό να υποθέσουμε ότι ο κάθε μήνας έναντι του αντίστοιχου μήνα του προηγούμενου χρόνου θα πρέπει να παρουσιάζει ρυθμό αύξησης μικρότερο ή ίσο της τιμής αναφοράς ώστε η πιστωτική επέκταση στο τέλος του έτους να παραμείνει εντός των καθορισμένων πλαισίων. Με βάση τη μέθοδο αυτή ο 12μηνος ρυθμός επέκτασης των πιστώσεων προς τον ιδιωτικό τομέα τον Οκτώβριο είναι:

* Η πιστωτική επέκταση συμπεριλαμβάνει όλα τα τραπεζικά ιδρύματα (all banks)

** Εάν συνυπολογισθεί και η χορήγηση πιστώσεων από τα συνεργατικά τότε οι συνολικές πιστώσεις ως ποσοστό του Α.Εγχ.Π. διαφοροποιούνται ως 139% το 1997, 145% το 1998, 154% το 1999, 158% το 2000 και 162% το 2001.

*** Ο υπολογισμός της εποχικότητας έγινε με τη μέθοδο X11 και περιέλαβε μια περίοδο 15 χρόνων.

	12 μήνες	Τιμή Αναφοράς
	8,6%	11,0%
Κινητός Μέσος όρος	8,3%	

Η μέθοδος αυτή παρουσιάζει το πρόβλημα βάσης (base effect) δηλ. τα στοιχεία δυνατό να είναι παραπλανητικά αν ο μήνας βάσης για κάποιο λόγο παρουσιάζεται ασυνήθιστα ψηλός ή χαμηλός. Για περιορισμό του προβλήματος η παρακολούθηση του εν λόγω μεγέθους δέον όπως συμπληρώνεται με τη μέθοδο των κινητών μέσων (moving average).

(3) Μέθοδος κατανομής

Η Κεντρική Τράπεζα υπολόγισε ότι οι πιστώσεις θα μπορούσαν να διευρυνθούν μέχρι £808 εκ. και να φτάσουν τα £8150 εκ. στο τέλος του 2002. Το ποσό αυτό (τιμή αναφοράς) δυνατό να κατανεμηθεί μέσα στους μήνες του 2002 σύμφωνα με την εποχικότητα των προηγούμενων ετών. Η όλη παρακολούθηση δυνατό να γίνεται με τον ακόλουθο πίνακα όπου η πρώτη γραμμή παρουσιάζει την κατανομή των πιστώσεων σύμφωνα με την τιμή αναφοράς και η δεύτερη γραμμή τη μέχρι σήμερα πραγματοποιηθείσα πιστωτική επέκταση. Όπως φαίνεται από τον πίνακα η μέχρι σήμερα πιστωτική επέκταση βρίσκεται σε επίπεδα χαμηλότερα από την τιμή αναφοράς.

Πίνακας τραπεζικής χρηματοδότησης 2002

(Κυπριακές λίρες εκατ.)

	Ιαν.	Φεβ.	Μαρ.	Απρ.	Μάιος	Ιουν.	Ιουλ.	Αύγ.	Σεπ.	Οκτ.	Νοεμ.	Δεκ.
Τιμή αναφοράς*	7359	7431	7529	7550	7578	7658	7676	7646	7712	7753	7795	8150
Πραγματική	7360,6	7394,7	7465,2	7479,5	7518,6	7691,2	7664,3	7649,0	7683,9	7683,9		

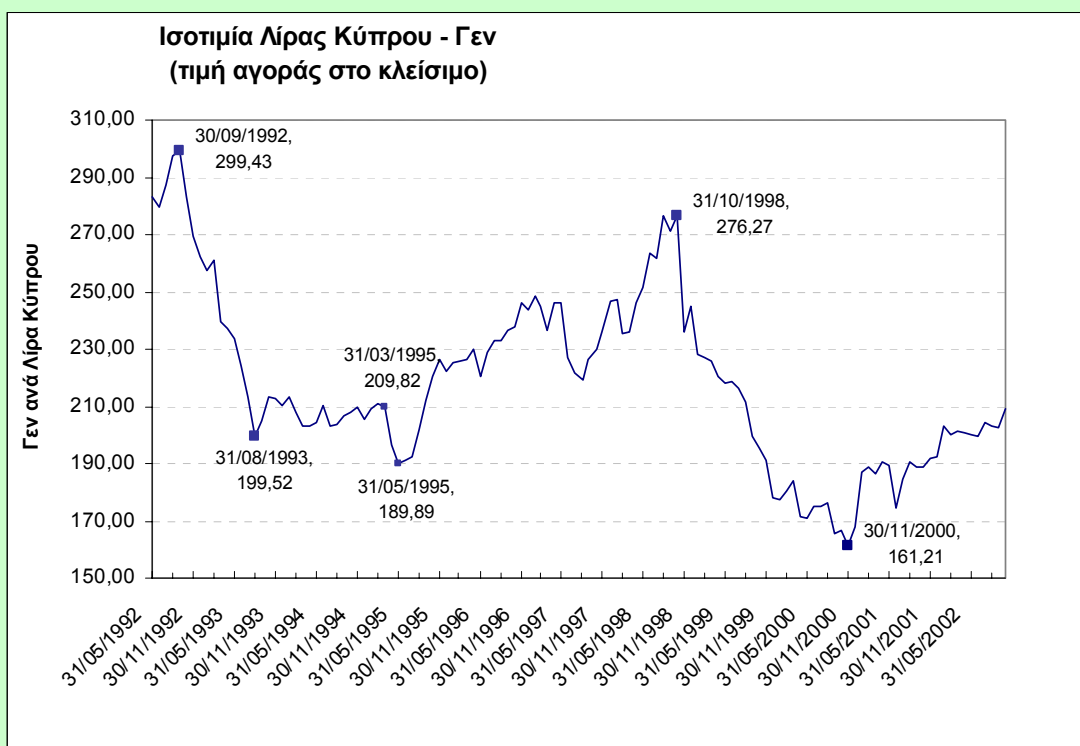
* Ο υπολογισμός της εποχικότητας έγινε με τη μέθοδο X11 και περιέλαβε μια περίοδο 15 χρόνων. Επειδή δυνατό να διαφοροποιήθηκε μέσα στα χρόνια το εποχικό πρότυπο των τραπεζών λήφθηκε επίσης υπόψη το ποσοστό πιστώσεων που παραχωρήθηκε κάθε μήνα τα τελευταία 6 χρόνια.

Πλαίσιο 2

Δάνεια σε ξένο νόμισμα και συναλλαγματικός κίνδυνος

Μέσα στο 2002 φαίνεται να παρατηρείται μια στροφή του δανεισμού των Κυπρίων σε ξένο νόμισμα από το ευρώ προς τρίτα νομίσματα κυρίως σε γεν, δολάριο και ελβετικό φράγκο. Η ελκυστικότητα των εν λόγω νομισμάτων οφείλεται κυρίως στα χαμηλότερα επιτόκια που χρεώνονται οι δανειζόμενοι σε σχέση με το ευρώ, ενώ φαίνεται να παραβλέπεται ο αυξημένος συναλλαγματικός τους κίνδυνος.

Στο πιο κάτω γράφημα παρουσιάζεται, ως παράδειγμα, η πορεία του γεν έναντι της κυπριακής λίρας τα τελευταία δέκα χρόνια. Το γεν παρουσιάζει μεγάλες διακυμάνσεις, δηλαδή αυξημένο συναλλαγματικό κίνδυνο για τους δανειζόμενους στο εν λόγω νόμισμα. Για παράδειγμα, κατά την περίοδο 30/9/1992 - 30/11/2000 το γεν ανατιμήθηκε έναντι της κυπριακής λίρας κατά 46,2%. Μεταβολές τέτοιου μεγέθους είναι ικανές να εξανεμίσουν τα οποιαδήποτε επιτοκιακά οφέλη και να προκαλέσουν σημαντικές ζημιές στους δανειζόμενους. Οι απότομες μεταβολές του γεν δεν εκτείνονται μόνο σε μεγάλες χρονικές περιόδους αλλά επίσης και σε σύντομα χρονικά διαστήματα όπως κατά τη διμηνία 31/03/1995 - 31/05/1995 όπου είχε άνοδο έναντι της κυπριακής λίρας κατά 9,5%.

Πηγή: Reuters

Θα πρέπει να τονιστεί ότι η διαφορά στα επιτόκια προεξοφλείται σε μεγάλο βαθμό στην προθεσμιακή αγορά συναλλάγματος όπου δυνατό να στραφούν οι δανειζόμενοι για κάλυψη του συναλλαγματικού κινδύνου.

Εν κατακλείδι, ο δανεισμός σε ξένο νόμισμα πρέπει πέραν από τη διαφορά στα επιτόκια να λαμβάνει υπόψη και το συναλλαγματικό κίνδυνο, καθώς και άλλους συναφείς παράγοντες όπως εισπράξεις και πληρωμές σε ξένο νόμισμα, και τη γενικότερη διάθρωση χαρτοφυλακίου των δανειζομένων ώστε να αποφεύγεται η έκθεση σε υπερβολικούς κινδύνους.

Χρηματαγορά

Στην αγορά χρήματος, η τραπεζική ρευστότητα σημείωσε μικρή υποχώρηση τον Οκτώβριο για να επανέλθει το Νοέμβριο στα επίπεδα του Σεπτεμβρίου. Όπως φαίνεται στο πίνακα 11 η προαναφερόμενη πορεία της τραπεζικής ρευστότητας οφείλεται στις αντίρροπες μεταβολές που παρουσίασαν τα καθαρά συναλλαγματικά διαθέσιμα και οι κυβερνητικές καταθέσεις. Ειδικότερα, η μέση ημερήσια αξία των καθαρών συναλλαγματικών διαθέσιμων αυξήθηκε στα £1461,3 εκ. τον Οκτώβριο για να μειωθεί στα £1446,9 εκ. το Νοέμβριο, ενώ η υπερανάληψη των κυβερνητικών καταθέσεων μειώθηκε στα £98,8 εκ. τον Οκτώβριο για να αυξηθεί στα £135,9 εκ. το Νοέμβριο. Σημειώνεται ότι τον

Οκτώβριο η κυβέρνηση, μέσω δημοπρασιών τίτλων του δημοσίου, απορρόφησε ρευστότητα ύψους £3,8 εκ. και το Νοέμβριο αποδέσμευσε £29,7 εκ.

Η Κεντρική Τράπεζα, για να διατηρήσει τα επιτόκια συμβατά με την αντιπληθωριστική πολιτική της, παρενέβηκε στην αγορά χρήματος μέσω δημοπρασιών (depos). Ειδικότερα τον Οκτώβριο, η Κεντρική Τράπεζα απορρόφησε μέση ημερήσια ρευστότητα ύψους £332,6 εκ., έναντι £392,3 εκ. τον προηγούμενο μήνα. Το Νοέμβριο απορροφήθηκε ρευστότητα ύψους £385,3 εκ. Το μέσο μηνιαίο επιτόκιο για τον Οκτώβριο και το Νοέμβριο έφτασε το 3,98%, σε σύγκριση με 3,99% το Σεπτέμβριο.

Πίνακας 10

Επιτόκια

(ποσοστά % ετησίως,

αριθμητικός μέσος όρος των σταθμικών μέσων επιτοκίων της περιόδου)

	1999	2000	2001	2001 Νοέμ.	2002 Σεπτ.	2002 Οκτ.	2002 Νοέμ.
Διατραπεζική αγορά (1 μέρα)	5,15	5,96	4,93	3,46	3,72	3,40	3,95
Repos	5,45	5,97	6,39				
Reverse repos/depos		4,44	4,59	3,88	3,99	3,98	3,98
Γραμμάτια δημοσίου (13 εβδομάδες)	5,54	5,75	6,00				
Γραμμάτια δημοσίου (52 εβδομάδες)	6,00	6,21	6,35		4,28		
Χρεόγραφα αναπτύξεως (2 χρόνια)		6,55	6,11		4,53	4,49	
Χρεόγραφα αναπτύξεως (5 χρόνια)	7,27	7,45	6,96		5,10	5,09	
Χρεόγραφα αναπτύξεως (10 χρόνια)	7,36	7,55	7,66			5,36	
Χρεόγραφα αναπτύξεως (15 χρόνια)			6,47			5,60	

Πίνακας 11**Ρευστότητα τραπεζικού συστήματος**

(€ εκατ. , ημερήσιοι μέσοι όροι περιόδου)

		Προσφορά ρευστότητας					Απορρόφηση ρευστότητας						Τρεχούμενοι λογαριασμοί πιστωτικών ιδρυμάτων (MRA)	Νομισματική βάση (6+7+9+12)
		Πράξεις νομισματικής πολιτικής					Rev - repos & depots	Τραπεζο-γραμμάτια, νομίσματα σε κυκλοφορία (cur. in circul.)	Καταθέσεις κεντρικής κυβέρνησης (καθαρές)	Άλλοι παράγοντες απορρόφησης ρευστότητας (καθαροί)				
		Καθαρό ενεργητικό σε χρυσό και συνάλλαγμα (NFA)	Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης (repos)	Πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης	Διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης (lombard)	Άλλες πράξεις (swap)					Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων (overnight)	Πρόσθετες και ειδικές και Σ.Μ.Ε. Καταθέσεις (additional & special & S.M.E. dep.)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
2000	Νοέμ.	1.056,5	0,0	0,0	6,3	1,8	3,7	0,0	0,0	341,5	9,8	199,8	509,8	851,2
	Δεκ.	1.007,1	0,0	0,0	18,9	1,1	4,1	0,5	0,0	353,8	-22,4	184,1	507,0	861,2
2001	Ιαν.	892,6	10,2	0,0	8,6	1,1	3,9	94,5	0,0	346,9	51,8	-15,9	431,3	876,6
	Φεβρ.	876,0	49,5	0,0	0,5	1,2	12,5	93,9	0,0	336,2	-6,8	47,8	443,6	886,1
	Μαρτ.	991,3	16,3	0,0	5,0	1,0	2,9	93,0	0,0	337,5	38,2	97,0	444,9	878,3
	Απρ.	1.075,1	0,0	0,0	18,2	0,7	0,3	90,7	0,0	358,7	0,0	194,4	449,7	899,5
	Μάιος	1.109,6	0,0	0,0	28,2	1,2	1,0	84,2	0,0	369,4	58,4	175,7	450,3	904,9
	Ιούν.	1.316,1	0,0	0,0	0,0	0,0	57,9	79,7	26,4	382,7	132,3	198,2	439,1	959,3
	Ιούλ.	1.379,0	0,0	0,0	1,2	0,0	9,2	79,6	92,0	393,8	159,8	194,5	451,1	933,8
	Αύγ.	1.333,2	0,0	0,0	0,5	0,0	39,3	79,6	58,6	393,9	125,6	179,4	457,2	970,2
	Σεπτ.	1.359,6	0,0	0,0	0,0	0,0	58,7	79,6	94,8	386,0	89,4	189,3	461,8	986,1
	Οκτ.	1.358,1	0,0	0,0	2,3	0,1	19,4	79,6	104,7	384,3	58,0	250,0	464,5	947,8
	Νοέμ.	1.372,1	0,0	0,0	2,3	0,0	13,3	79,4	118,5	366,5	54,6	275,5	466,6	925,8
	Δεκ.	1.334,4	0,0	0,0	3,6	0,0	8,3	79,4	111,9	385,3	10,5	274,6	468,1	941,1
2002	Ιαν.	1.309,0	0,0	0,0	0,8	0,0	16,4	79,4	174,3	377,6	64,7	124,2	473,1	946,6
	Φεβρ.	1.384,4	0,0	0,0	0,6	0,0	14,5	79,4	131,3	363,9	169,8	137,7	488,6	946,4
	Μαρτ.	1.684,4	0,0	0,0	3,3	0,0	24,8	79,4	189,9	367,4	369,6	167,3	489,2	960,9
	Απρ.	1.637,5	0,0	0,0	3,4	0,0	17,6	79,4	267,7	379,4	121,7	284,6	490,7	967,0
	Μάιος	1.632,1	0,0	0,0	1,0	0,0	11,2	79,4	287,6	400,1	98,2	263,2	493,4	984,1
	Ιούν.	1.576,3	0,0	0,0	0,6	0,0	26,0	79,4	366,9	403,1	-16,3	221,6	496,3	1.004,7
	Ιούλ.	1.403,2	0,0	0,0	1,5	0,0	41,5	79,4	405,2	413,5	-212,0	179,6	497,5	1.031,9
	Αύγ.	1.465,0	0,0	0,0	1,9	0,0	21,9	79,5	427,1	422,7	-166,4	176,7	505,4	1.029,5
	Σεπτ.	1.450,9	0,0	0,0	8,6	0,0	2,2	79,3	392,3	413,0	-127,4	190,7	509,3	1.003,9
	Οκτ.	1.461,3	0,0	0,0	0,3	0,0	10,5	79,4	332,6	413,3	-98,8	213,4	511,2	1.014,4
	Νοέμ.	1.446,9	0,0	0,0	0,6	0,0	4,7	79,5	385,3	399,6	-135,9	202,2	512,1	995,9

Το επιτόκιο της διατραπεζικής αγοράς διάρκειας μιας νύκτας μειώθηκε τον Οκτώβριο στο 3,40% από το 3,72% το Σεπτέμβριο, για να ανεβεί τον Νοέμβριο στο 3,95%. Όσον αφορά τους τίτλους του δημοσίου, την περίοδο Οκτωβρίου - Νοεμβρίου δεν έγιναν δημοπρασίες γραμματίων του δημοσίου ενώ στους μακροπρόθεσμους τίτλους οι μόνες δημοπρασίες έγιναν τον Οκτώβριο. Το μέσο επιτόκιο των πενταετών χρεογράφων διαμορφώθηκε στο 5,09%, παραμένοντας ουσιαστικά αμετάβλητο σε σύγκριση με το Σεπτέμβριο. Στα δεκαετή και δεκαπενταετή χρεόγραφα το μέσο επιτόκιο ήταν 5,36% και 5,60%, αντίστοιχα (πίνακας 10).

Τα εγχώρια μακροπρόθεσμα πραγματικά επιτόκια συνέχισαν να βρίσκονται κατά το μήνα Οκτώβριο σε χαμηλότερα επίπεδα από τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά. Ο μέσος όρος των τελευταίων δώδεκα μηνών των μακροπρόθεσμων επιτοκίων παρέμεινε στο 5,37%, σε σύγκριση με τη δωδεκαμηνία μέχρι τον Αύγουστο. Ταυτόχρονα, καταγράφηκε μείωση στον εγχώριο πληθωρισμό και μείωση στον πληθωρισμό στη ΕΕ, με αποτέλεσμα τα εγχώρια πραγματικά επιτόκια να υπολείπονται των αντίστοιχων επιτοκίων της Ε.Ε. κατά 31 μ.β.

Πίνακας 12

Πληθωρισμός και επιτόκια σε Ευρώπη και Κύπρο - Οκτώβριος 2002

(μέσος όρος τελευταίων 12 μηνών)

	Πληθωρισμός (ΕνΔΤΚ)	Μακροπρόθεσμα Επιτόκια	Μακροπρόθεσμα Πραγματικά Επιτόκια
Βέλγιο	1,70	5,10	3,40
Δανία	2,30	5,10	2,80
Γερμανία	1,40	4,80	3,40
Ελλάδα	3,80	5,20	1,40
Ισπανία	3,30	5,00	1,70
Γαλλία	1,80	4,90	3,10
Ιρλανδία	4,60	5,10	0,50
Ιταλία	2,50	5,10	2,60
Λουξεμβούργο	1,80	4,80	3,00
Ολλανδία	4,20	5,00	0,80
Αυστρία	1,70	5,00	3,30
Πορτογαλία	3,70	5,10	1,40
Φινλανδία	2,10	5,00	2,90
Σουηδία	2,20	5,30	3,10
Ηνωμένο Βασίλειο	1,10	5,00	3,90
Ευρωζώνη	2,20	5,00	2,80
ΕΕ-15	2,00	5,00	3,00
Κύπρος	2,68	5,37	2,69

Διεθνή και Εγχώρια Επιτόκια

Η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στις 6 Νοεμβρίου 2002 και 5 Δεκεμβρίου 2002, αντίστοιχα, μείωσαν τα βασικά τους επιτόκια κατά 50 μ.β. Η πρόσφατη διαφοροποίηση των επιτοκίων από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ)

(πίνακας 13) είχε ως αποτέλεσμα να διευρύνει το εύρος της ψαλίδας στις 175 μ.β. για το επιτόκιο οριακής χρηματοδότησης και 75 μ.β. στο επιτόκιο καταθέσεων μιας νύκτας, μεταξύ των βασικών επιτοκίων Κύπρου - Ευρωζώνης.

Πίνακας 13

Βασικά επιτόκια

(ποσοστά % ετησίως, μεταβολές σε εκατοστιαίες μονάδες)

		μεταβολή
Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα		
<i>(5 Δεκεμβρίου 2002)</i>		
Ελάχιστο επιτόκιο προσφοράς για repos	2,75	-0,50
Διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης (Lombard)	3,75	-0,50
Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων (Deposit facility)	1,75	-0,50
Τράπεζα της Αγγλίας		
<i>(5 Δεκεμβρίου 2002)</i>		
Repo Rate	4,00	-
Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ		
<i>(6 Νοεμβρίου 2002)</i>		
Federal Funds Rate	1,25	-0,50
Discount Rate	0,75	-0,50
Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου		
<i>(1 Νοεμβρίου 2002)</i>		
Ελάχιστο επιτόκιο προσφοράς για repos	4,00	-
Διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης (Lombard)	5,50	-
Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων (Deposit facility)	2,50	-

Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ)

Ο Γενικός Δείκτης Τιμών σημείωσε νέο χαμηλό ρεκόρ για το χρόνο, φτάνοντας τις 79,3 μονάδες στις 10 Οκτωβρίου 2002, για να συνεχίσει ανοδικά μέχρι το τέλος του μήνα. Η άνοδος του δείκτη συνοδεύτηκε με αντίστοιχη αύξηση στον όγκο συναλλαγών σε σύγκριση με το Σεπτέμβριο. Την τελευταία μέρα του Οκτωβρίου ο Γενικός Δείκτης Τιμών έκλεισε στις 101,1 μονάδες (διάγραμμα 7). Σημειώνεται ότι, κατά τον υπό ανασκόπηση μήνα, ο δείκτης κυμάνθηκε μεταξύ 79,3 και 101,1 μονάδων. Για την ίδια

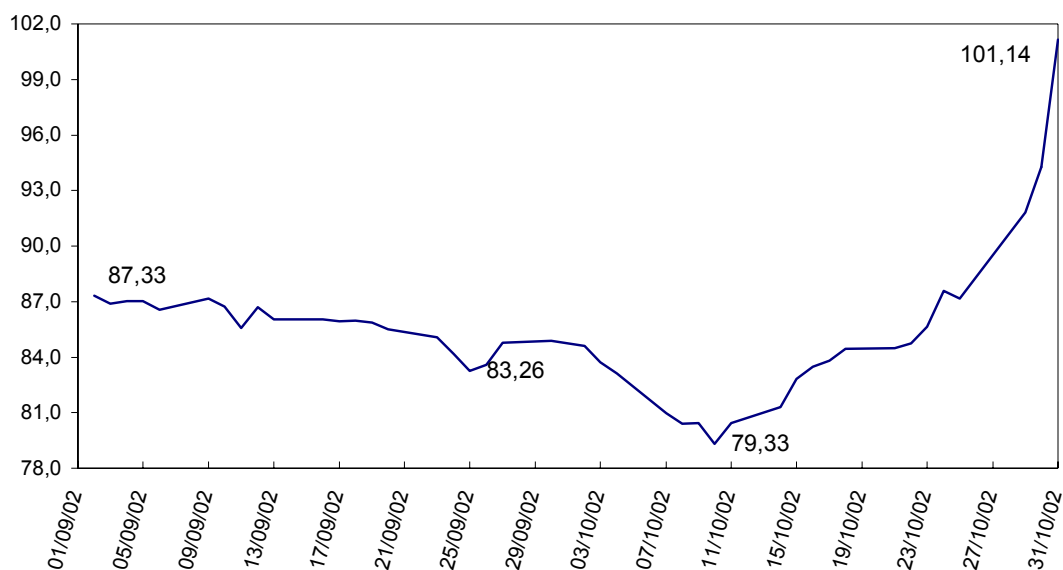
περίοδο, ο μέσος ημερήσιος όγκος ήταν £0,8 εκ. σε σύγκριση με £0,5 εκ. το Σεπτέμβριο, ενώ ο μέσος ημερήσιος αριθμός συναλλαγών αυξήθηκε στις 1416 από 835 το Σεπτέμβριο. Όλοι οι επιμέρους κλαδικοί δείκτες σημείωσαν άνοδο τον Οκτώβριο. Οι τίτλοι στους οποίους επικεντρώθηκε το μεγαλύτερο ποσοστό του μηνιαίου όγκου συναλλαγών ήταν οι μετοχές της Τράπεζας Κύπρου και της Λαϊκής Τράπεζας, με αντίστοιχα ποσοστά 18,1% και 11,7%.

Διάγραμμα 7

Γενικός Δείκτης Τιμών Χρηματιστηρίου (ΧΑΚ)

Σεπτέμβριος - Οκτώβριος 2002

(29/3/1996=100, ημερήσια στοιχεία)

Ο πίνακας 14 δείχνει ότι υπήρξαν καθαρές εκροές κεφαλαίων από το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου κατά το μήνα Οκτώβριο. Συγκεκριμένα, οι αγορές μετοχών στο ΧΑΚ από μη κατοίκους Κύπρου υπολείπονταν των πωλήσεων κατά £31

χιλιάδες ενώ τον προηγούμενο μήνα υπερτερούσαν κατά £43 χιλιάδες. Οι πίνακες 11 και 12 του παραρτήματος παρουσιάζουν τις αγορές και πωλήσεις μετοχών από μη κατοίκους Κύπρου, κατά χώρα διαμονής.

Πίνακας 14

Επενδύσεις μη κατοίκων στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου

(κυπριακές λίρες, χιλιάδες)

	2001	2002		
	Δεκ.	Αύγ.	Σεπτ.	Οκτ.
Αγορές	367	51	44	32
Πωλήσεις	577	7	1	63
Καθαρές επενδύσεις	-210	44	43	-31

2.3 ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ

Οι τιμές κατά τον Οκτώβριο του 2002 σημείωσαν αύξηση της τάξης του 2,52%, σε σύγκριση με 3,41% το Σεπτέμβριο. Όπως φαίνεται στον πιο κάτω πίνακα, η επιβράδυνση του πληθωρισμού οφείλεται κυρίως στη δραστική μείωση των τιμών των εγχώριων γεωργικών προϊόντων. Κατά δεύτερο λόγο η επιβράδυνση του πληθωρισμού οφείλεται και στην επιβράδυνση της αύξησης των τιμών των υπηρεσιών, κυρίως λόγω της μείωσης των τελών τηλεφωνίας. Σημειώνεται ότι οι αυξήσεις των τιμών από τον Ιούλιο μέχρι και τον Οκτώβριο του 2002 περιλαμβάνουν την επίδραση της αύξησης του βασικού συντελεστή ΦΠΑ και άλλων αλλαγών στους καταναλωτικούς φόρους και παρουσιάζουν συνολικά αισθητή επιτάχυνση σε σχέση με τους πρώτους έξι μήνες του έτους,

παρά τη μείωση στις τιμές των αυτοκινήτων λόγω της σημαντικής μείωσης των φόρων κατανάλωσης.

Όσον αφορά την κατηγορία των εγχώριων προϊόντων, τη σημαντικότερη εξέλιξη κατά τον Οκτώβριο του 2002 αποτελεί η εντυπωσιακή μείωση των τιμών των γεωργικών προϊόντων κατά 10,52%, σε σύγκριση με πτώση 2,82% που σημειώθηκε τον προηγούμενο μήνα, ενώ οι τιμές του ηλεκτρισμού παρουσίασαν μικρή επιβράδυνση. Παράλληλα, οι τιμές των βιομηχανικών προϊόντων παρουσίασαν και πάλι μεγάλη άνοδο, της τάξης του 9,32%, έναντι 8,81% το Σεπτέμβριο. Επίσης, κατά τον Οκτώβριο του 2002, οι τιμές των καυσίμων παρουσίασαν αύξηση της τάξης του 21,9% όπως και το Σεπτέμβριο.

Πίνακας 15

Ποσοστιαία μεταβολή δείκτη τιμών καταναλωτή κατά οικονομική κατηγορία

	2000	2001	Οκτώβριος 2001/2000	Σεπτέμβριος 2002/2001	Οκτώβριος 2002/2001
Σύνολο	4,14	1,97	2,71	3,41	2,52
A Εγχώρια Προϊόντα	7,15	1,34	3,40	5,93	4,30
A.1 Γεωργικά	8,98	4,50	19,08	-2,82	-10,52
A.2 Βιομηχανικά	4,40	0,78	-0,29	8,81	9,32
A.2.1 Βιομηχ. μη πετρελαιοειδή	2,45	0,10	1,19	6,02	6,67
A.2.2 Καύσιμα και υγραέριο	14,86	3,99	-6,72	21,87	21,86
A.3 Ηλεκτρισμός	47,32	-3,23	-5,58	3,52	3,06
B Εισαγόμενα Προϊόντα	2,13	0,47	-0,11	-3,22	-3,23
B.1 Μηχανοκίνητα οχήματα	3,78	0,55	-1,19	-9,72	-9,54
B.2 Άλλα εισαγόμενα	0,93	0,41	0,71	1,62	1,40
Γ Υπηρεσίες	2,52	3,35	3,55	4,47	3,76

Οι τιμές των εισαγόμενων προϊόντων κατά τον Οκτώβριο του 2002 σημείωσαν περαιτέρω πτώση, της τάξης του 3,23%, σε σύγκριση με μείωση κατά 3,22% και 0,11% που σημειώθηκαν, αντίστοιχα, το Σεπτέμβριο του 2002 και τον Οκτώβριο του 2001. Συγκεκριμένα, οι τιμές των μηχανοκίνητων οχημάτων παρουσίασαν αισθητή μείωση κατά 9,54%, λόγω της σημαντικής μείωσης των φόρων κατανάλωσης για τα αυτοκίνητα, που τέθηκε σε εφαρμογή από την 1η Ιουλίου 2002, ενώ οι τιμές των άλλων εισαγόμενων προϊόντων σημείωσαν και πάλι άνοδο, λόγω της προαναφερθείσας αύξησης του ΦΠΑ.

Τέλος, οι τιμές των υπηρεσιών κατέγραψαν τον Οκτώβριο αύξηση της τάξης του 3,76%, σε σύγκριση με άνοδο 4,47% το Σεπτέμβριο του 2002 και 3,55% τον Οκτώβριο του 2001. Η επιβράδυνση σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα οφείλεται κυρίως στη μεγάλη μείωση που σημείωσαν οι τιμές των τηλεπικοινωνιών κατά το μήνα αυτό, ενώ καταγράφηκε, επίσης, επιβράδυνση στις τιμές της υγείας και της εκπαίδευσης.

Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω εξελίξεων, ο πληθωρισμός κατά το πρώτο δεκάμηνο του 2002 ανήλθε στο 2,78%, σε σύγκριση με 1,93% την αντίστοιχη περίοδο του 2001. Η επιτάχυνση αυτή αποδίδεται εν μέρει στη σημαντική αύξηση των τιμών των γεωργικών προϊόντων στις αρχές του έτους, αλλά και στην αύξηση του συντελεστή ΦΠΑ και άλλων φόρων κατανάλωσης από τον Ιούλιο του 2002. Εκτενέστερη ανάλυση των εξελίξεων στο μέτωπο του πληθωρισμού κατά οικονομική κατηγορία παρουσιάζεται στους πίνακες 7 μέχρι 10 του παραρτήματος.⁴

Με βάση τις μέχρι σήμερα εξελίξεις, ο πληθωρισμός για ολόκληρο το έτος 2002 αναμένεται να κυμανθεί ελαφρά κάτω του 3,0%, επίπεδο που αντανάκλα την επίδραση της αύξησης του συντελεστή του ΦΠΑ και των αλλαγών στους άλλους έμμεσους φόρους που ψηφίστηκαν πρόσφατα.

Λαμβάνοντας υπόψη την επίδραση των πρόσφατα ψηφισθέντων φορολογικών μέτρων, καθώς και των νέων μέτρων που θα εφαρμοσθούν από την 1η Ιανουαρίου, 2003, όπως π.χ. η περαιτέρω αύξηση του βασικού συντελεστή ΦΠΑ στα 15%, ο πληθωρισμός κατά το 2003 αναμένεται να επιταχυνθεί και να κυμανθεί γύρω στο 4,0% - 4,5%. Η προκαταρκτική αυτή πρόβλεψη βασίζεται στο πλαίσιο ανάλυσης των τιμών κατά οικονομική κατηγορία, όπως παρουσιάζεται πιο πάνω. Υιοθετεί την υπόθεση εργασίας ότι οι τιμές του πετρελαίου θα παραμείνουν γύρω στα 25 δολάρια το βαρέλι και ότι οι τιμές των γεωργικών προϊόντων θα σημειώσουν μικρή αύξηση, ενώ θεωρείται ότι δεν θα υπάρξουν σημαντικές αυξομειώσεις της κυπριακής λίρας έναντι του ευρώ, του δολαρίου και της στερλίνιας. Τέλος σημειώνεται ότι αν οι πληθωριστικές εξελίξεις, τροφοδοτούμενες από τις αυξήσεις των τιμών των πρώτων υλών αλλά και των μισθών (λόγω ΑΤΑ), οδηγήσουν σε περαιτέρω αλυσιδωτές αυξήσεις, η πιο πάνω πρόβλεψη δυνατόν να θεωρηθεί ως αισιόδοξη.

Για σκοπούς σύγκρισης, στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζονται τα τελευταία μηνιαία στοιχεία του πληθωρισμού για την Κύπρο, την Ευρωζώνη και

σταθμισμένες επιδράσεις των επιμέρους οικονομικών κατηγοριών πάνω στο συνολικό δείκτη για την ίδια περίοδο. Επιπρόσθετα, οι πίνακες 9 και 10 του επισυνημένου παραρτήματος παρουσιάζουν τις αντίστοιχες αναλύσεις των πρόσφατων εξελίξεων στο μέτωπο του πληθωρισμού κατά κατηγορία προϊόντων.

⁴ Ο πίνακας 7 παρουσιάζει την ποσοστιαία μεταβολή του δείκτη τιμών καταναλωτή από το 2000 μέχρι τον Οκτώβριο του 2002, ενώ ο πίνακας 8 παρουσιάζει τις αντίστοιχες

μερικές άλλες σημαντικές χώρες, καθώς και οι αντίστοιχες προβλέψεις για το 2002.

Πίνακας 16

Πληθωρισμός: Κύπρος & άλλες χώρες

	μεταβολή σε ετήσια βάση	μήνας	πρόβλεψη για το 2002 ¹
Κύπρος	2,5	Οκτ.	2,9 ²
Ευρωζώνη	2,3	Οκτ.	2,2
Η.Π.Α.	2,0	Οκτ.	1,6
Μ.Βρετ.	2,1	Οκτ.	1,9
Γερμανία	1,3	Οκτ.	1,4
Ιταλία	2,7	Οκτ.	2,4
Δανία	2,5	Οκτ.	2,3
Γαλλία	1,9	Οκτ.	1,9
Αυστρία	1,8	Οκτ.	1,8
Βέλγιο	1,3	Οκτ.	1,7
Ισπανία	1,0	Οκτ.	3,4
Σουηδία	2,5	Οκτ.	2,3
Ελβετία	1,3	Οκτ.	0,7
Ιαπωνία	-0,7	Σεπτ.	-0,9
Καναδάς	2,3	Σεπτ.	2,2

(1) Πηγή: *The Economist*

(2) Πηγή: *Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου*

2.4 ΕΓΧΩΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Μια συνοπτική εικόνα της γενικής κατάστασης που επικρατεί στην εγχώρια οικονομία φαίνεται στον πίνακα 17 που ακολουθεί, όπου παρουσιάζεται μια σειρά από τελευταία διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία. Το πιο χαρακτηριστικό ίσως στοιχείο για το 2002 εξακολουθεί να αποτελεί η πορεία των τουριστικών αφίξεων που συνεχίζει να παρουσιάζει σημαντική κάμψη κατά το πρώτο δεκάμηνο του έτους, παρά την μικρή αύξηση στις αφίξεις τουριστών που σημειώθηκε τον Οκτώβριο, ενώ το εισόδημα από τον τουρισμό παρουσιάζει επίσης σημαντική πτώση κατά την πρώτη οκταμηνία του έτους. Παράλληλα, σημαντικοί δείκτες της προσφοράς και ζήτησης υποδηλούν μια επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας το τρέχον έτος σε σύγκριση με το 2001, ενώ η ανεργία κατά τους τελευταίους μήνες

συνεχίζει την ανοδική της πορεία σε σχέση με τους αντίστοιχους μήνες του 2001.

Παραγωγή

Στους τομείς των υπηρεσιών, σημειώνεται η μικρή άνοδος στις αφίξεις τουριστών κατά 2,3% τον Οκτώβριο του 2002, σε σύγκριση με πτώση 10,3% τον Οκτώβριο του προηγούμενου χρόνου. Για ολόκληρο το πρώτο δεκάμηνο του έτους, οι αφίξεις σημείωσαν πτώση κατά 11,3%, σε σύγκριση με άνοδο 2,3% την αντίστοιχη περίοδο του 2001. Παράλληλα, τα έσοδα από τον τουρισμό για την πρώτη οκταμηνία του 2002 μειώθηκαν κατά 14,3%.

Στους δευτερογενείς τομείς, η εικόνα είναι ανάμιχτη. Από τη μια, ο τομέας των κατασκευών εξακολουθεί να παρουσιάζει θετικά στοιχεία, άγκαι δείχνει να επηρεάζεται και αυτός από τη γενική επιβράδυνση της οικονομίας, ενώ, από την άλλη, η μεταποίηση βρίσκεται σε ύφεση.

Συγκεκριμένα, ο δείκτης όγκου αδειών οικοδομής, που διαγράφει τις προοπτικές του τομέα των κατασκευών για τους επόμενους λίγους μήνες, παρουσίασε άνοδο κατά το Σεπτέμβριο του 2002 της τάξης του 17,9%, σε σύγκριση με άνοδο 22,1% τον αντίστοιχο μήνα του 2001, ενώ ο δείκτης αξίας αδειών οικοδομής, ανήλθε κατά 9,2% το Σεπτέμβριο, σε σύγκριση με άνοδο 31,6% τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους.

Για ολόκληρο το πρώτο εννιάμηνο του έτους, οι δείκτες όγκου και αξίας αδειών οικοδομής σημείωσαν αύξηση της τάξης του 6,2% και 6,8%, αντίστοιχα, σε σύγκριση με άνοδο 22,3% και 25,2%, αντίστοιχα, κατά την ίδια περίοδο του 2001.

Πίνακας 17**Τελευταίοι Διαθέσιμοι Οικονομικοί Δείκτες**

Δείκτες	2000	2001	Τελευταίος μήνας με διαθέσιμα στοιχεία		Αντίστοιχος μήνας προηγούμενου χρόνου		Τελευταία περίοδος με διαθέσιμα στοιχεία		Αντίστοιχη περίοδος προηγούμενου χρόνου	
Δείκτης τιμών καταναλωτή (%Δ)	4,1	2,0	Οκτ. 2002	2,5	Οκτ. 2001	2,7	Ιαν.-Οκτ. 2002	2,8	Ιαν.-Οκτ. 2001	1,9
Ποσοστό ανεργίας	3,4	3,0	Οκτ. 2002	2,9	Οκτ. 2001	2,7	Ιαν.-Οκτ. 2002	3,2	Ιαν.-Οκτ. 2001	2,9
Δημοσιονομικό έλλειμμα(-)/πλεόνασμα(+)(εκατ. λίρες)	-150,5	-164,3	Ιαν.-Αυγ. 2002	-204,1	Ιαν.-Αυγ. 2001	-137,2	Ιαν.-Αυγ. 2002	-204,1	Ιαν.-Αυγ. 2001	-137,2
Αφίξεις τουριστών (%Δ)	10,3	0,4	Οκτ. 2002	2,3	Οκτ. 2001	-10,3	Ιαν.-Οκτ. 2002	-11,3	Ιαν.-Οκτ. 2001	2,3
Τουριστικό εισόδημα (%Δ)	16,5	7,0	Αυγ. 2002	-25,0	Αυγ. 2001	18,0	Ιαν.-Αυγ. 2002	-14,3	Ιαν.-Αυγ. 2001	n/a
Ταξίδια κυπρίων στο εξωτερικό (%Δ)	4,2	16,8	Αυγ. 2002	5,4	Αυγ. 2001	17,9	Ιαν.-Αυγ. 2002	1,4	Ιαν.-Αυγ. 2001	20,0
Δείκτης όγκου λιανικών πωλήσεων (%Δ)	5,7	5,9	Αυγ. 2002	-2,4	Αυγ. 2001	13,1	Ιαν.-Αυγ. 2002	0,1	Ιαν.-Αυγ. 2001	5,8
Εγγραφές ιδιωτικών αυτοκινήτων (% Δ)	-6,5	19,4	Οκτ. 2002	35,8	Οκτ. 2001	10,5	Ιαν.-Οκτ. 2002	21,0	Ιαν.-Οκτ. 2001	17,7
Δείκτης όγκου βιομηχανικής παραγωγής (%Δ)	4,0	-2,6	Σεπτ. 2002	-1,0	Σεπτ. 2001	-4,9	Ιαν.-Σεπτ. 2002	-2,1	Ιαν.-Σεπτ. 2001	-3,4
Δείκτης όγκου αδειών οικοδομής (%Δ)	2,6	23,4	Σεπτ. 2002	17,9	Σεπτ. 2001	22,1	Ιαν.-Σεπτ. 2002	6,2	Ιαν.-Σεπτ. 2001	22,3
Δείκτης αξίας αδειών οικοδομής (%Δ)	7,2	26,2	Σεπτ. 2002	9,2	Σεπτ. 2001	31,6	Ιαν.-Σεπτ. 2002	6,8	Ιαν.-Σεπτ. 2001	25,2
Πωλήσεις τσιμέντου (εκ.τόνοι) (%Δ)	1,1	11,6	Οκτ. 2002	9,1	Οκτ. 2001	11,8	Ιαν.-Οκτ. 2002	10,8	Ιαν.-Οκτ. 2001	13,3
Συνολικές εισαγωγές (c.i.f.) (%Δ)	23,2	2,4	Αυγ. 2002	-18,1	Αυγ. 2001	4,9	Ιαν.-Αυγ. 2002	-5,1	Ιαν.-Αυγ. 2001	9,3
Εισαγωγές για εγχώρια κατανάλωση (c.i.f.) (%Δ) ¹	16,5	8,7	Αυγ. 2002	-14,7	Αυγ. 2001	23,9	Ιαν.-Αυγ. 2002	2,8	Ιαν.-Αυγ. 2001	15,1
Συνολικές εξαγωγές (f.o.b.) (%Δ)	9,0	6,1	Αυγ. 2002	-31,2	Αυγ. 2001	3,2	Ιαν.-Αυγ. 2002	-18,2	Ιαν.-Αυγ. 2001	6,3
Εγχώριες εξαγωγές (f.o.b.) (%Δ)	8,4	4,5	Αυγ. 2002	-23,7	Αυγ. 2001	20,1	Ιαν.-Αυγ. 2002	-1,7	Ιαν.-Αυγ. 2001	7,5
Έλλειμμα εξωτερικού εμπορίου (€ εκ.)	-1877,0	-1900,7	Αυγ. 2002	-133,0	Αυγ. 2001	-154,5	Ιαν.-Αυγ. 2002	-1287,8	Ιαν.-Αυγ. 2001	-1298,1

(1) Δεν περιλαμβάνονται εισαγωγές πετρελαιοειδών και στρατιωτικού υλικού

Οι πωλήσεις τσιμέντου στην εγχώρια αγορά παρουσίασαν αύξηση κατά 9,1% τον Οκτώβριο του 2002, σε σύγκριση με άνοδο 11,8% τον αντίστοιχο μήνα του 2001. Για ολόκληρη την πρώτη δεκαμηνία του έτους, οι πωλήσεις τσιμέντου αυξήθηκαν κατά 10,8%, σε σύγκριση με άνοδο 13,3% που παρατηρήθηκε την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου χρόνου.

Στο μεταποιητικό τομέα, η εικόνα εξακολουθεί να είναι αρνητική, αφού και το Σεπτέμβριο του 2002 ο δείκτης όγκου βιομηχανικής παραγωγής παρουσίασε μείωση κατά 1,0%, σε σύγκριση με

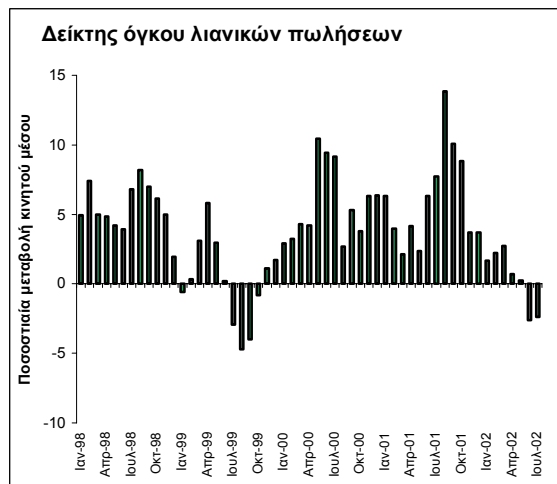
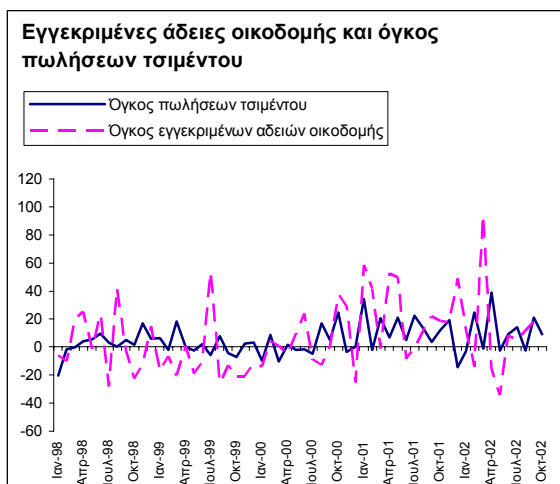
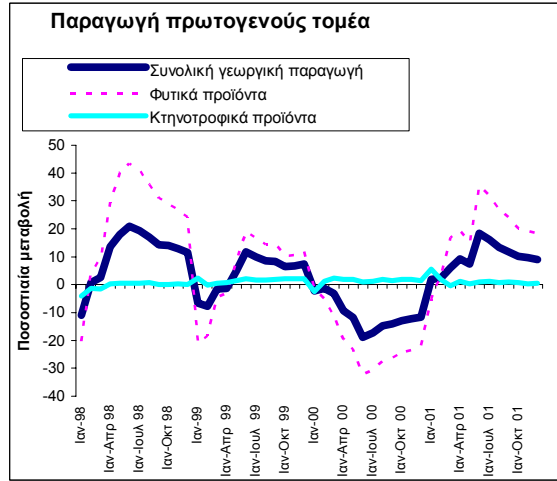
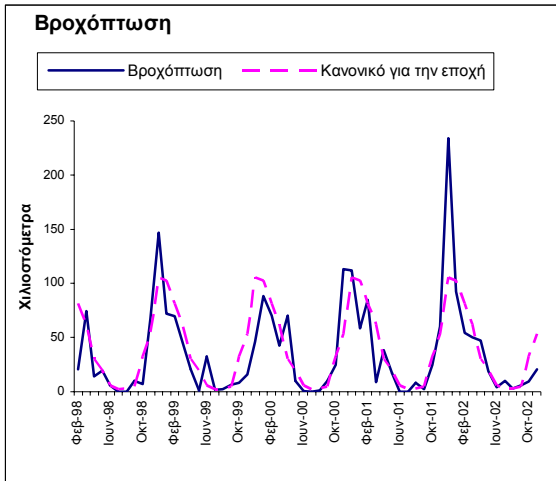
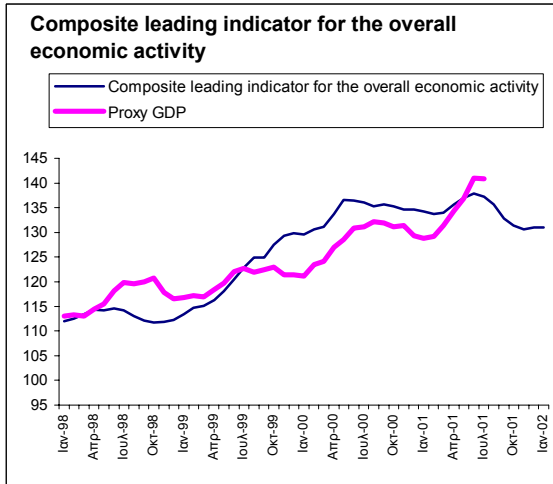
πτώση 4,9% τον αντίστοιχο μήνα του 2001. Για ολόκληρο το πρώτο εννιάμηνο του 2002, ο δείκτης σημείωσε μείωση της τάξης του 2,1%, σε σύγκριση με πτώση 3,4% την αντίστοιχη περίοδο του 2001. Εξακολουθεί δηλαδή να παρατηρείται ύφεση στον υπό αναφοράν τομέα, της οποίας ο χρόνος ανατροπής είναι δύσκολο να προβλεφθεί. Η αναλυτική κατάσταση στη μεταποίηση κατά κατηγορία προϊόντων παρουσιάζεται στον πίνακα 18.

Πίνακας 18

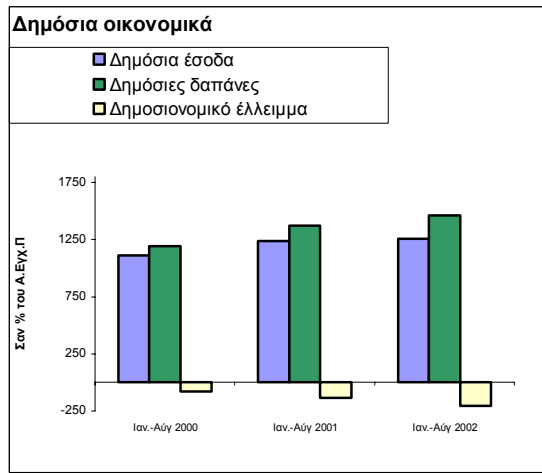
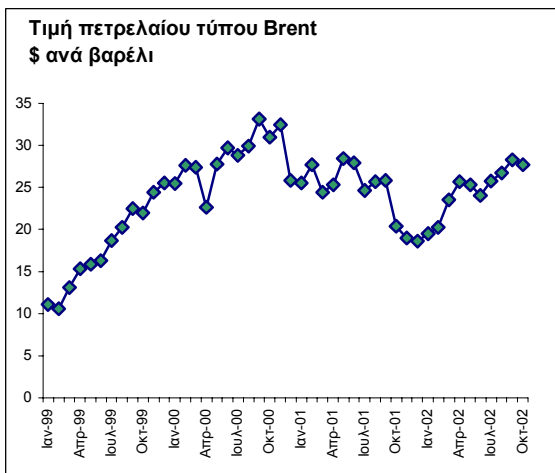
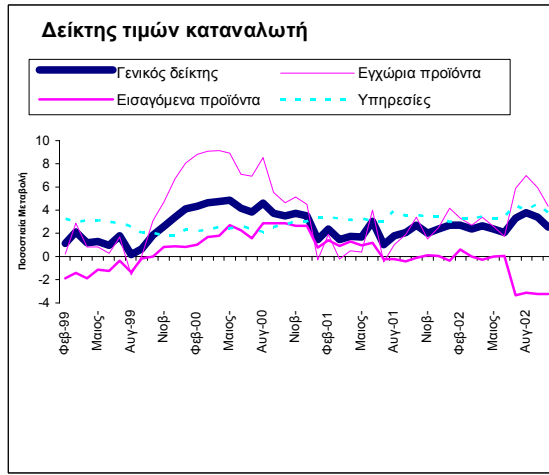
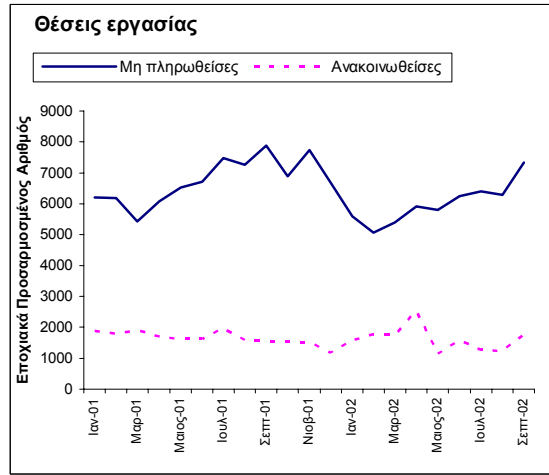
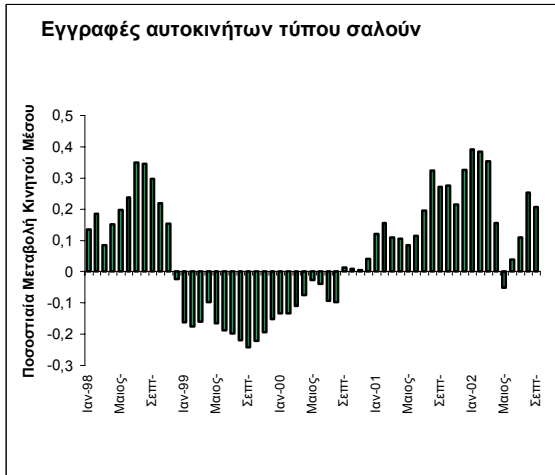
Δείκτης Όγκου Συνολικής Βιομηχανικής Παραγωγής (% μεταβολή)

	Σεπτ 01/00	Σεπτ 02/01	Ιαν.-Σεπτ. 01/00	Ιαν.-Σεπτ. 02/01
Συνολικός Δείκτης	-4,9	-1,0	-3,4	-2,1
Τρόφιμα, Ποτά και Καπνοβιομηχανία	-14,2	-4,8	-8,1	-7,3
Κλωστοϋφαντουργικές Ύλες και Προϊόντα	5,5	-15,8	-2,2	-16,7
Δέρμα και Δερμάτινα Είδη	-10,4	-3,9	-7,5	-5,2
Ξύλο και Προϊόντα Ξύλου	-1,3	-1,8	-4,4	-1,5
Χαρτοπολτός, Χαρτί, Προϊόντα Χαρτιού, Εκδοτικές και Εκτυπωτικές Δραστηριότητες	2,6	3,4	6,0	-2,1
Προϊόντα Διύλισης Πετρελαίου	-14,4	9,3	-1,8	-2,6
Χημικές Ουσίες, Χημικά Προϊόντα & Συνθετικές Ύλες	21,2	4,4	9,8	5,4
Ελαστικά Προϊόντα και Πλαστικές Ύλες	-5,3	-1,1	-5,7	3,6
Άλλα μη-μεταλλικά Ορυκτά Προϊόντα	-0,1	8,3	2,1	9,3
Βασικά Μεταλλικά και Μεταλλικά Προϊόντα	1,7	0,5	-0,3	5,6
Μηχανήματα και Είδη Εξοπλισμού Π.δ.κ.α.	-4,6	0,0	2,1	-0,1
Ηλεκτρικός Εξοπλισμός και Οπτικές Συσκευές	13,3	-6,2	-3,1	3,0
Εξοπλισμός Μεταφορών	-9,3	27,8	-19,8	21,8
Βιομηχανίες Κατασκευών Π.δ.κ.α.	-2,6	-0,3	-7,6	-0,8

Διάγραμμα 8

Διάγραμμα 9

Κατανάλωση

Η ιδιωτική κατανάλωση παρουσιάζει σημαντική επιβράδυνση κατά την πρώτη οκταμηνία του 2002. Συγκεκριμένα, ο δείκτης όγκου λιανικών πωλήσεων αυξήθηκε κατά 0,1% την περίοδο Ιανουαρίου – Αυγούστου 2002, σε σύγκριση με άνοδο κατά 5,8% την ίδια περίοδο του προηγούμενου χρόνου ενώ, ειδικότερα, τον Αύγουστο, ο δείκτης μειώθηκε κατά 2,4%, σε σύγκριση με άνοδο 13,1% τον αντίστοιχο μήνα του 2001.

Όσον αφορά τις εγγραφές ιδιωτικών αυτοκινήτων τύπου σαλούν, που αποτελούν επίσης σημαντική ένδειξη της συμπεριφοράς των καταναλωτών, σημειώνονται μεγάλες αυξομειώσεις τους τελευταίους μήνες. Συγκεκριμένα, αντανακλώντας τη συμπερίληψη στη φορολογική μεταρρύθμιση πρόνοιας για μείωση των φόρων κατανάλωσης για τα αυτοκίνητα τύπου σαλούν που άρχισε να συζητείται δημόσια γύρω στα μέσα Μαΐου, οι εγγραφές ιδιωτικών αυτοκινήτων τύπου σαλούν σημείωσαν επιβράδυνση τον Μάιο, καταγράφοντας οριακή αύξηση της τάξης του 0,6%, ενώ σημείωσαν πτώση κατά 38,6% τον Ιούνιο. Μετά την ψήφιση όμως της φορολογικής μεταρρύθμισης από την 1^η Ιουλίου, 2002, που προνοούσε δραστική μείωση των φόρων

κατανάλωσης στα αυτοκίνητα, οι πωλήσεις αυτοκινήτων ανέκαμψαν και πάλι και αυξήθηκαν κατά 46,2%, 24,6% και 7,6% τον Ιούλιο, Αύγουστο και Σεπτέμβριο του 2002, αντίστοιχα, ενώ το ποσοστό αύξησης κατά τον Οκτώβριο ανήλθε στο 35,8%. Για ολόκληρη την περίοδο Ιανουαρίου – Οκτωβρίου 2002 οι εγγραφές αυτοκινήτων αυξήθηκαν κατά 21,0%, σε σύγκριση με άνοδο της τάξης του 17,7% την αντίστοιχη περίοδο του 2001.

Οι εξελίξεις που αφορούν τις εισαγωγές προϊόντων για εγχώρια κατανάλωση (εξαιρουμένων των εισαγωγών στρατιωτικού υλικού και πετρελαιοειδών) συνάδουν με την επιβράδυνση της εγχώριας ζήτησης, καθώς και την υποτονική ζήτηση για δάνεια που αναλύθηκε προηγουμένως. Συγκεκριμένα, οι εισαγωγές αυτές διευρύνθηκαν κατά 2,8% την περίοδο Ιανουαρίου-Αυγούστου του 2002, σε σύγκριση με άνοδο 15,1% την αντίστοιχη περίοδο του 2001. Σημειώνεται, επίσης, η σημαντική επιβράδυνση στην αύξηση του αριθμού των Κυπρίων που ταξιδεύουν στο εξωτερικό. Συγκεκριμένα, κατά την περίοδο Ιανουαρίου – Αυγούστου του 2002, τα ταξίδια Κυπρίων στο εξωτερικό παρουσίασαν άνοδο της τάξης του 1,4%, έναντι αύξησης 20,0% την αντίστοιχη περίοδο του 2001.

Πίνακας 19

Δείκτης Όγκου Λιανικών Πωλήσεων

(% μεταβολή κατά κατηγορία)

	Αύγουστος 01/00	Αύγουστος 02/01	Ιαν.-Αύγ. 01/00	Ιαν.-Αύγ. 02/01
Συνολικός Δείκτης	13,1	-2,4	5,8	0,1
Τρόφιμα, Ποτά και Καπνός	4,1	-7,1	4,5	-7,6
Είδη Ένδυσης και Ρουχισμού	-11,8	7,5	-2,8	3,6
Υπόδηση και Δερμάτινα Είδη	4,8	-8,4	2,9	0,6
Ηλεκτρικά Είδη και Συσκευές	0,0	26,8	-8,7	7,9
Οχήματα, Μηχανήματα και Ανταλλακτικά	51,6	-1,2	20,4	6,3
Υπεραγορές	1,9	-10,5	0,5	-5,2
Φαρμακεία	14,5	8,9	5,9	4,4
Έπιπλα	17,8	-14,7	5,5	3,8
Σταθμοί Πετρελαιοειδών	9,1	6,2	1,2	3,6
Παιγνίδια	-5,6	-18,3	-0,6	-1,7

Δείκτες Εμπιστοσύνης (confidence indicators)

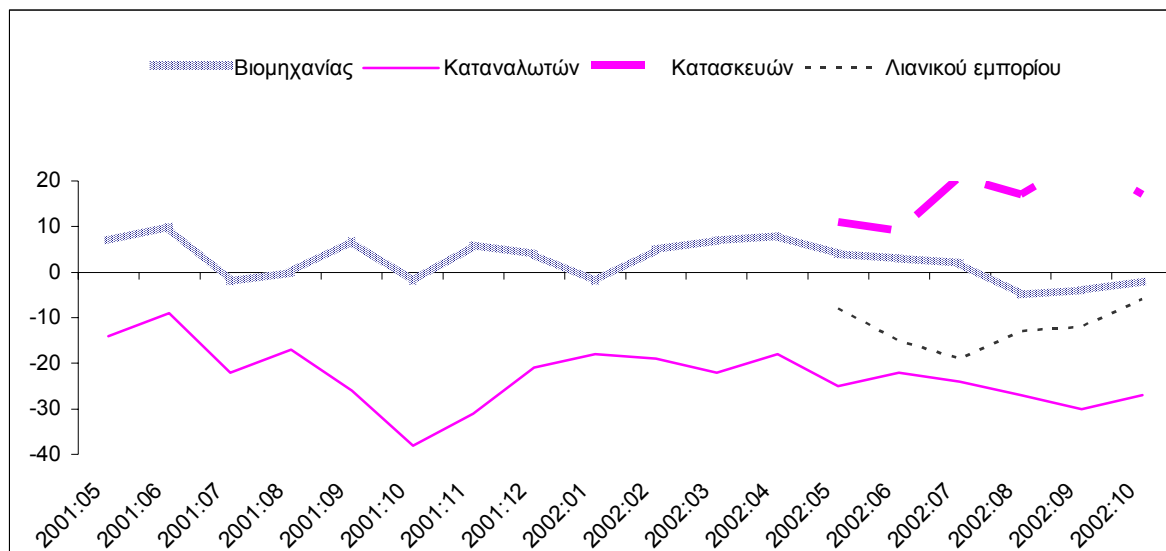
Στο διάγραμμα 10, αποτυπώνεται η πορεία που ακολούθησαν οι δείκτες εμπιστοσύνης όσον αφορά την Κύπρο, από τότε που άρχισε η δημοσίευσή τους από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Μάιος 2001) μέχρι σήμερα. Κάθε μήνα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσιεύει το δείκτη εμπιστοσύνης καταναλωτών (consumer confidence indicator), βιομηχανίας (industrial confidence indicator), κατασκευών (construction confidence indicator) και λιανικού εμπορίου (retail trade confidence indicator), τόσο για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και για τις υπό ένταξη χώρες. Τα στοιχεία που δίδονται στη δημοσιότητα αναφέρονται στο τέλος κάθε μήνα και βασίζονται σε μελέτες που διεξήχθησαν από τις εθνικές στατιστικές (και άλλες) υπηρεσίες και έχουν εναρμονιστεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Όπως φαίνεται στο διάγραμμα, οι τάσεις των δεικτών εμπιστοσύνης συνάδουν με τη γενική εικόνα της κυπριακής οικονομίας, όπως παρουσιάστηκε προηγουμένως. Συγκεκριμένα, ο δείκτης εμπιστοσύνης κατασκευών, παρά τις αυξομειώσεις που παρουσιάζει μέσα στο 2002,

ακολουθεί συνολικά θετική πορεία, πράγμα που συνάδει και με την ικανοποιητική πορεία που παρουσιάζει ο τομέας των κατασκευών μέσα στο τρέχον έτος, όπως αυτή αποτυπώνεται από τους δείκτες όγκου και αξίας αδειών οικοδομής, καθώς και τις πωλήσεις τσιμέντου μέσα στο 2002.

Επίσης, η καθοδική πορεία του δείκτη εμπιστοσύνης βιομηχανίας συνάδει με την αρνητική εικόνα που εμφανίζει ο εν λόγω τομέας μέσα στο 2002, όπως αυτή αποτυπώνεται στο δείκτη όγκου βιομηχανικής παραγωγής. Ακόμη, η πορεία του δείκτη εμπιστοσύνης καταναλωτών μέσα στο 2002 συνάδει με την μεγάλη επιβράδυνση που επέδειξαν οι λιανικές πωλήσεις, ενώ παρόμοια τάση παρουσιάζει συνολικά και ο δείκτης εμπιστοσύνης λιανικού εμπορίου.

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, οι πιο πάνω δείκτες εμπιστοσύνης υπολογίζονται για όλες τις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις υπό ένταξη χώρες. Από τα στοιχεία αυτά, διαφαίνεται ότι συνολικά και συγκριτικά η Κύπρος βρίσκεται σε καλύτερη θέση από τον μέσο όρο τόσο των χωρών μελών όσο και των υπό ένταξη χωρών.

Διάγραμμα 10**Δείκτες Εμπιστοσύνης για την Κύπρο***(μονάδες, τέλος κάθε μήνα)*

Αγορά Εργασίας

Στην αγορά εργασίας, σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, τον Οκτώβριο του 2002 καταγράφηκε άνοδος των εγγεγραμμένων ανέργων κατά 6,8%, ενώ η ανεργία ως ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού ανέβηκε στο 2,9%, σε σύγκριση με 2,7% τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου χρόνου. Για ολόκληρο το πρώτο δεκάμηνο του έτους η ανεργία αυξήθηκε κατά 11,6%, σε σύγκριση με πτώση 15,9% την αντίστοιχη περίοδο του 2001, ενώ ως ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού ανήλθε από το 2,9% στο 3,2%. Σημειώνεται ότι η ανοδική τάση που παρουσιάζεται στην ανεργία άρχισε να εμφανίζεται από το Νοέμβριο του 2001 και συμβαδίζει με την επιβράδυνση που καταγράφεται γενικά στην οικονομική δραστηριότητα σε σύγκριση με το 2001.

Δημόσια Οικονομικά

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του Υπουργείου Οικονομικών, το δημοσιονομικό έλλειμμα την περίοδο Ιανουαρίου – Αυγούστου του 2002 αυξήθηκε στα £204,1 εκ., σε σύγκριση με £137,2 εκ. την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου χρόνου. Ο ρυθμός αύξησης των δημόσιων εσόδων επιβραδύνθηκε σημαντικά, σημειώνοντας αύξηση 1,9%, σε σύγκριση με 11,1% το πρώτο οκτάμηνο του 2001, ενώ επιβράδυνση σημείωσαν και οι δημόσιες δαπάνες που αυξήθηκαν κατά 6,6%, σε σύγκριση με 15,1% την ίδια περίοδο του προηγούμενου χρόνου. Από πλευράς δημοσίων

δαπανών, οι τρέχουσες δαπάνες παρουσίασαν επιβράδυνση, ενώ οι κεφαλαιουχικές δαπάνες σημείωσαν σημαντική πτώση. Πιο συγκεκριμένα, από τις τρέχουσες δαπάνες, επιβράδυνση παρατηρήθηκε στις τρέχουσες πληρωμές και στις πληρωμές τόκων, ενώ παράλληλα, μείωση παρατηρήθηκε στις επιδοτήσεις λόγω της κατάργησης των επιδοτήσεων στα πετρελαιοειδή. Αντίθετα, επιτάχυνση παρουσίασαν οι μισθοί και ημερομίσθια. Στις κεφαλαιουχικές δαπάνες μείωση σημειώθηκε τόσο στις επενδύσεις όσο και στις κεφαλαιουχικές πληρωμές.

Από πλευράς δημόσιων εσόδων, σημειώθηκε μεγάλη επιβράδυνση στα φορολογικά έσοδα. Αναλυτικότερα, αντικατοπτρίζοντας, εν μέρει, την υποτονική πορεία της οικονομικής δραστηριότητας το 2002, επιβράδυνση σημείωσαν τόσο οι άμεσοι όσο και οι έμμεσοι φόροι. Πιο συγκεκριμένα, από τους άμεσους φόρους μεγάλη πτώση παρατηρήθηκε στο φόρο εισοδήματος, ενώ από τους έμμεσους φόρους σημαντική επιβράδυνση παρουσιάστηκε στις εισπράξεις από το ΦΠΑ, στους φόρους κατανάλωσης καθώς και στους εισαγωγικούς δασμούς. Τέλος, τα άλλα έσοδα και οι ξένες χορηγίες σημείωσαν πτώση. Αναλυτική κατάσταση των εξελίξεων στα δημόσια οικονομικά παρουσιάζεται στον πίνακα 20.

Πίνακας 20**Κατάσταση Δημοσίων Οικονομικών**

	Ιαν-Αύγ.2001	Ιαν-Αύγ.2002	Ιαν-Αύγ.2001	Ιαν-Αύγ.2002
	(Κυπριακές Λίρες εκατ.)		(% Μεταβολή)	
Δημόσια Έσοδα και Χορηγίες	1234,1	1258,1	11,1	1,9
Άμεσοι Φόροι	374,6	380,2	13,5	1,5
Φόρος Εισοδήματος	270,6	103,5	25,9	-61,8
Έμμεσοι Φόροι	474,8	498,3	14,9	4,9
Φόρος Προστιθέμενης Αξίας	218,8	235,5	23,2	7,6
Φόροι Κατανάλωσης	120,7	126,2	10,7	4,6
Εισαγωγικοί Δασμοί	44,6	47,0	43,1	5,5
Συνεισφορές στο Ταμείο Κοιν. Ασφαλίσεων	175,8	198,0	9,9	12,6
Άλλα Έσοδα	207,8	180,6	1,2	-13,1
Ξένες Χορηγίες	1,1	1,0	-34,0	-15,6
Δημόσιες Δαπάνες και Καθ. Δαν/μός	1371,3	1462,2	15,1	6,6
Τρέχουσες Δαπάνες	1257,5	1351,0	16,0	7,4
Αγαθά και Υπηρεσίες	539,8	556,9	0,3	3,2
Μισθοί και Ημερομίσθια	340,0	362,6	4,7	6,7
Τρέχουσες πληρωμές	331,4	381,1	30,7	15,0
Κοινωνικές Συντάξεις	11,9	12,5	-17,9	4,8
Πληρωμές Απο Το Ταμείο Κοιν. Ασφαλίσεων	189,2	209,5	9,9	10,7
Επιδότησεις	57,5	41,2	50,4	-28,4
Τόκοι	224,1	228,8	14,5	2,1
Κεφαλαιουχικές Δαπάνες	108,5	99,2	5,7	-8,6
Επενδύσεις	82,3	75,4	4,8	-8,5
Κεφαλαιουχικές πληρωμές	26,2	23,9	8,7	-8,9
Καθαρός Δανεισμός	5,3	11,9	1,4	123,5
Δημοσμικό Πλεόνασμα (+) / Έλλειμμα (-)	-137,2	-204,1	68,5	48,7

Γενική Αποτίμηση της οικονομίας και προοπτικές

Η κυπριακή οικονομία παρουσιάζει επιβράδυνση το 2002 και αναμένεται να σημειώσει ρυθμό αύξησης του πραγματικού Α.Εγχ.Π. γύρω στο 2,0%, σε σύγκριση με 4,1% τον προηγούμενο χρόνο. Την επιβράδυνση αυτή επιβεβαιώνουν, όπως προαναφέρθηκε, τόσο η πορεία του τουρισμού, όσο και η αρνητική πορεία της βιομηχανίας, ενώ ταυτόχρονα στην πιο πάνω εικόνα συνηγορεί και η επιβράδυνση που παρουσιάζουν η ιδιωτική κατανάλωση και οι εισαγωγές για εγχώρια κατανάλωση. Οι εξελίξεις αυτές αντανακλούνται και στην αγορά εργασίας, όπου παρουσιάζεται ανοδική τάση της ανεργίας μέσα στο 2002. Τα τριμηνιαία στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας για τους εθνικούς λογαριασμούς επιβεβαιώνουν την πιο

πάνω εικόνα, τουλάχιστον για το πρώτο εξάμηνο. Συγκεκριμένα, το πρώτο και δεύτερο τρίμηνο του 2002 καταγράφηκαν ετήσιοι ρυθμοί μεγέθυνσης της τάξης του 2,9% και 0,6% αντίστοιχα. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι ο αναμενόμενος ρυθμός αύξησης του Α.Εγχ.Π. στην Κύπρο για το 2002, άγκαι υποτονικός, είναι συγκριτικά μεγαλύτερος από τις πλείστες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το 2003 αναμένεται ανάκαμψη της οικονομίας, ιδιαίτερα του τουρισμού. Αυτό, φυσικά, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την αναμενόμενη πορεία ανάκαμψης της οικονομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις εξελίξεις στο μέτωπο του Ιράκ.

2.5 ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

Εμπόριο αγαθών

Ο πίνακας 21 παρουσιάζει μια συνοπτική εικόνα του εμπορικού ισοζυγίου για τους πρώτους οκτώ μήνες του 2002. Σημειώνεται ότι τα στοιχεία για τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο είναι προκαταρκτικά.

Οι συνολικές εισαγωγές κατά τους πρώτους οκτώ μήνες του 2002 παρουσίασαν μείωση της τάξης του 5,1%, έναντι ανόδου της τάξης του 9,3% που καταγράφηκε την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους. Σημαντικό ρόλο σ' αυτή την πορεία διέγραψαν οι εισαγωγές που προορίζονται για επανεξαγωγές, οι οποίες σημείωσαν κατά την πιο πάνω περίοδο μείωση της τάξης του 38,4%. Οι εισαγωγές για εγχώρια κατανάλωση, εξαιρουμένων των εισαγωγών πετρελαιοειδών και στρατιωτικού εξοπλισμού, κατέγραψαν σημαντική επιβράδυνση κατά τους πρώτους οκτώ μήνες του 2002, σημειώνοντας αύξηση κατά 2,8%, έναντι αύξησης της τάξης του 15,1% την αντίστοιχη περίοδο του 2001.

Οι εισπράξεις ΦΠΑ από εισαγωγές αγαθών⁵, που μπορούν να θεωρηθούν ως δείκτης για την πορεία των εισαγωγών, παρουσίασαν τον Οκτώβριο σημαντική αύξηση κατά 30% που αντικατοπτρίζει όμως την αύξηση του βασικού συντελεστή ΦΠΑ από 10% σε 13%. Διαφαίνεται λοιπόν ότι η υποτονική πορεία των εισαγωγών συνεχίζεται τουλάχιστον μέχρι και τον Οκτώβριο.

Σε σχέση με τις συνολικές εξαγωγές, προκαταρκτικά στοιχεία δείχνουν ότι η πτωτική

πορεία τους συνεχίστηκε τον Αύγουστο 2002, κυρίως λόγω της μείωσης των επανεξαγωγών. Πιο συγκεκριμένα, οι συνολικές εξαγωγές παρουσίασαν μείωση κατά τους πρώτους οκτώ μήνες του 2002 της τάξης του 18,2%, σε σύγκριση με αύξηση 6,3% που καταγράφηκε την αντίστοιχη περίοδο του 2001, ενώ οι επανεξαγωγές κατέγραψαν μείωση της τάξης του 28,4% την ίδια περίοδο. Παράλληλα, οι εγχώριες εξαγωγές κατέγραψαν σημαντική μείωση το μήνα Αύγουστο, οδηγώντας έτσι σε καθαρή μείωση της τάξης του 1,7% για την περίοδο Ιανουαρίου – Αυγούστου 2002, έναντι αύξησης 7,5% την αντίστοιχη περίοδο του 2001.

Με βάση τα πιο πάνω, το εμπορικό ισοζύγιο για τους πρώτους οκτώ μήνες του έτους παρουσίασε έλλειμμα £1.287,8 εκ., σε σύγκριση με έλλειμμα ύψους £1.298,1 εκ. την αντίστοιχη περίοδο του 2001.

Οι πίνακες 22 και 23 παρουσιάζουν τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα αναλυτικά στοιχεία για τις εισαγωγές για εγχώρια κατανάλωση και τις εγχώριες εξαγωγές, αντίστοιχα, που καλύπτουν την περίοδο μέχρι και τον Ιούνιο του 2002.

Όπως φαίνεται στον πίνακα 22, κατά την περίοδο Ιανουαρίου - Ιουνίου του 2002 καταγράφηκε επιβράδυνση στα καταναλωτικά αγαθά τα οποία αυξήθηκαν κατά 5,0%, σε σύγκριση με 12,6% την αντίστοιχη περίοδο του 2001, ενώ σημαντική επιβράδυνση καταγράφηκε επίσης στις εισαγωγές ενδιάμεσων αγαθών και πρώτων υλών που παρουσίασαν μείωση της τάξης του 0,8%, σε σύγκριση με άνοδο 11,9% τους έξι πρώτους μήνες του 2001.

Οι κατηγορίες των εισαγωγών για εγχώρια κατανάλωση που αφορούν εισαγωγές

⁵ Σημειώνεται ότι η φορολογία ΦΠΑ επιβάλλεται σε όλα τα προϊόντα που έχουν εκτελωνιστεί για διάθεσή τους στην εγχώρια αγορά.

κεφαλαιουχικών αγαθών παρουσίασαν πτώση της τάξης του 10,8%, σε σύγκριση με αύξηση της τάξης του 21,7% που καταγράφηκε ένα χρόνο πριν. Η μείωση αυτή παρουσιάζεται, εν μέρει, ως διορθωτική μετά τη σημαντική αύξηση των δύο προηγούμενων χρόνων, αντικατοπτρίζοντας, επίσης, το εν γένει υποτονικό κλίμα της οικονομίας κατά το 2002.

Αντίθετα, σημαντική αύξηση της τάξης του 27,6% παρατηρήθηκε στις εισαγωγές μεταφορικού εξοπλισμού και ανταλλακτικών που οφείλεται όμως εν μέρει στην αγορά ενός

αεροσκάφους από τις Κυπριακές Αερογραμμές το μήνα Μάιο αξίας £22,4 εκ. Εξαιρουμένης αυτής της αγοράς, ο ρυθμός αύξησης των εισαγωγών μεταφορικού εξοπλισμού και ανταλλακτικών σημείωσε επιβράδυνση της τάξης του 8,2%.

Όσον αφορά τις εγχώριες εξαγωγές (πίνακας 23) την περίοδο Ιανουαρίου - Ιουνίου του 2002, σημαντικές παραμένουν οι εξαγωγές ορισμένων βιομηχανικών προϊόντων, ιδιαίτερα των φαρμακευτικών προϊόντων.

Πίνακας 21

Στοιχεία εμπορικού ισοζυγίου¹

(εκατομμύρια λίρες)

	2001	2001/2000 Ετήσια % μεταβολή	2001 Ιαν. - Αύγ.	2002 Ιαν. - Αύγ.	2001/2000 % μεταβολή Ιαν. - Αύγ.	2002/2001 % μεταβολή Ιαν. - Αύγ.
Συνολικές εισαγωγές (cif)	2.528,7	2,4	1.729,9	1.641,0	9,3	-5,1
Εισαγωγές για εγχώρια κατανάλωση (cif)	2.176,8	6,9	1.477,7	1.485,7	13,7	0,5
<i>Εισαγωγές για εγχώρια κατανάλωση (cif) εξαιρουμένων των εισαγωγών στρατιωτικού εξοπλισμού και πετρελαιοειδών</i>	1.813,0	8,7	1.227,9	1.261,7	15,1	2,8
Εισαγωγές που προορίζονται για επανεξαγωγές	351,9	-18,8	252,2	155,3	-10,9	-38,4
Συνολικές εξαγωγές	628,0	6,1	431,8	353,2	6,3	-18,2
Εγχώριες εξαγωγές (fob)	233,9	4,5	165,5	162,7	7,5	-1,7
Επανεξαγωγές (fob)	337,0	12,5	226,1	161,9	7,8	-28,4
Προμήθειες για πλοία και αεροπλάνα	57,1	-16,4	40,2	28,6	-5,9	-28,9
Ακαθάριστο εμπορικό ισοζύγιο	-1.900,7	3,7	-1.298,1	-1.287,8	10,4	-0,8

¹ Τα στοιχεία για τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο 2002 είναι προκαταρκτικά.

Πίνακας 22**Εισαγωγές (cif) κατά οικονομικό προορισμό**

	2001 Ετήσια Αξία (£ εκ.)	2002 Ιαν. -Ιούν. Αξία (£ εκ.)	2000/1999 Ετήσια % μεταβολή	2001/2000 Ετήσια % μεταβολή	2001/2000 Ιαν. -Ιούν. % μεταβολή	2002/2001 Ιαν. -Ιούν. % μεταβολή
Καταναλωτικά αγαθά	617,7	322,5	18,3	8,4	12,6	5,0
Άμεσης κατανάλωσης	338,1	177,5	16,8	9,5	9,5	7,9
Μέσης διάρκειας	170,4	87,6	18,5	8,3	16,3	3,4
Διάρκειας	109,2	57,4	22,4	5,5	16,3	-0,8
Ενδιάμεσα αγαθά - πρώτες ύλες	710,3	358,7	16,5	5,2	11,9	-0,8
Γεωργία	42,2	20,3	19,2	0,3	-5,8	17,0
Κατασκευές και μεταλλεία	120,7	70,7	19,4	9,4	28,0	7,7
Μεταποίηση	421,8	211,6	12,0	5,8	8,7	0,4
Μεταφορές, αποθηκεύσεις και επικοινωνίες	29,4	10,1	52,1	-34,6	-21,0	-45,9
Άλλοι τομείς της οικονομίας	96,2	46,0	18,9	21,7	37,1	-6,1
Κεφαλαιουχικά αγαθά	258,3	121,8	25,1	8,9	21,7	-10,8
Γεωργία	8,8	4,7	1,4	0,7	0,3	-3,9
Κατασκευές και μεταλλεία	20,6	10,0	-37,7	31,3	32,1	5,1
Μεταποίηση	69,6	37,5	34,7	4,0	3,5	29,2
Μεταφορές, αποθηκεύσεις και επικοινωνίες	52,3	27,4	49,9	19,3	8,1	20,3
Άλλοι τομείς της οικονομίας	107,0	57,2	32,8	5,0	8,4	3,5
Μεταφορικός εξοπλισμός και ανταλλακτικά	226,6	147,5	3,1	21,6	22,8	27,6
Από τα οποία:						
Αυτοκίνητα	94,6	85,4	10,3	26,3	19,7	12,9
Ανταλλακτικά	61,3	37,2	-3,0	15,1	32,6	-1,1
Καύσιμα και λιπαντικά	266,1	128,4	76,8	-1,2	25,5	-3,8
Μη ταξινομηθέντα	97,9	60,8				
Εισαγωγές για εγχώρια κατανάλωση	2176,8	1139,7	22,4	6,9	8,6	6,6
Εισαγωγές που προορίζονται για επανεξαγωγές	351,9	121,3	26,9	-18,8	-9,9	-38,5
Συνολικές εισαγωγές	2528,7	1261,0	23,2	2,4	5,3	-0,4

Σημείωση:

Εισαγωγές για εγχώρια κατανάλωση (cif) εξαιρουμένων των εισαγωγών στρατιωτικού εξοπλισμού και πετρελαιοειδών	1813,0	950,5	16,5	8,7	14,8	3,2
--	--------	-------	------	-----	------	-----

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

Πίνακας 23**Εξαγωγές (fob) κατά οικονομική προέλευση**

	2001 Ετήσια Αξία (£ εκ.)	2002 Ιαν. - Ιούν.	2000/1999 Ετήσια % μεταβολή	2001/2000 Ετήσια % μεταβολή	2001/2000 Ιαν. - Ιούν. % μεταβολή	2002/2001 Ιαν. - Ιούν. % μεταβολή
Γεωργικά προϊόντα (ακατέργαστα)	43,8	35,8	-5,7	27,4	28,0	0,2
Από τα οποία:						
Πατάτες	17,5	17,3				
Άλλα λαχανικά, φρέσκα, κατεψυγμένα ή ξηρά	4,2	2,3				
Εσπεριδοειδή	14,7	14,9				
Ορυκτά και σχετικά βιομηχανικά προϊόντα	11,6	5,0	7,8	-6,3	4,7	-11,9
Βιομηχανικά προϊόντα γεωργικής προέλευσης	28,0	17,0	11,4	-0,7	-0,2	19,3
Από τα οποία:						
Χαλλούμι	7,7	5,8				
Διατηρημένα φρούτα	0,9	0,3				
Χυμοί φρούτων και λαχανικών	4,1	2,7				
Μπίρα	1,0	0,5				
Κρασιά	5,3	2,5				
Κρέας	2,9	2,7				
Βιομηχανικά προϊόντα μεταποιητικής προέλευσης	150,5	71,7	11,9	1,1	-1,9	-0,1
Από τα οποία:						
Τσιγάρα	10,8	1,9				
Τσιμέντο	8,4	4,4				
Φαρμακευτικά προϊόντα	39,4	22,1	22,6	27,7	16,9	26,3
Προϊόντα από χαρτί	6,0	2,9				
Είδη ένδυσης	19,7	7,8	-1,3	-12,3	-11,3	-18,1
Είδη υπόδησης	3,8	1,6				
Έπιπλα	6,8	3,3				
Μη ταξινομηθέντα	0,1	0,0				
Εγχώριες εξαγωγές	233,9	129,7	8,4	4,5	5,4	1,8
Επανεξαγωγές	337,0	124,9	0,6	12,5	9,5	-28,6
Προμήθειες για πλοία και αεροπλάνα	57,1	18,6	76,4	-16,4	1,7	-30,0
Συνολικές εξαγωγές	628,0	273,2	9,0	6,1	7,2	-16,9

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

Τουρισμός

Όπως φαίνεται στον πίνακα 24, τον Οκτώβριο του 2002, σημειώθηκε οριακή ανάκαμψη στις αφίξεις τουριστών της τάξης του 2,3% σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2001, ανατρέποντας έτσι την πτωτική πορεία που άρχισε μετά τα γεγονότα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 2001. Η ανάκαμψη τους επόμενους μήνες αναμένεται εντονότερη λόγω της επίδρασης της χαμηλότερης βάσης (base effect). Για ολόκληρη την περίοδο των δέκα μηνών του τρέχοντος έτους η μείωση στις αφίξεις τουριστών έφθασε στο 11,3%.

Οι εισπράξεις από τον τουρισμό τον Αύγουστο κατέγραψαν μείωση της τάξης του 25,0%, αντανakλώντας την μεγάλη μείωση των αφίξεων τον ίδιο μήνα, που ήταν της τάξης του 18,8%. Αντίστοιχη εικόνα καταγράφηκε και κατά την περίοδο των πρώτων οκτώ μηνών του τρέχοντος έτους, όπου οι αφίξεις παρουσίασαν μείωση της τάξης του 14,0% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2001, έναντι μείωσης κατά 14,3% στις εισπράξεις (πίνακας 25).

Η σχετικά μεγαλύτερη μείωση των εσόδων από τις αφίξεις τον Αύγουστο αποδίδεται στην μείωση της κατά κεφαλήν δαπάνης των τουριστών στην Κύπρο, λόγω εν μέρει της μείωσης των αφίξεων από το Ηνωμένο Βασίλειο σε συνδιασμό με το γεγονός ότι οι Άγγλοι τουρίστες δαπανούν στη Κύπρο περισσότερα από τον μέσο τουρίστα. Η μείωση των αφίξεων από το Ηνωμένο Βασίλειο αποδίδεται εν μέρει στην αβεβαιότητα που επικρατούσε την περίοδο αυτή σε σχέση με τη συμμετοχή της Αγγλίας σε πιθανές πολεμικές επιχειρήσεις στο Ιράκ.

Προοπτικές ισοζυγίου πληρωμών

Με βάση τα πιο πάνω, αλλά και τις προοπτικές της οικονομίας για το 2002, αναμένεται ότι το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών φέτος θα φθάσει γύρω στο 6,0% περίπου του Α.Εγχ.Π., σε σύγκριση με 4,3% του Α.Εγχ.Π. το 2001. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι πέραν από την αρνητική πορεία του τουρισμού, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών το 2002 επηρεάζεται σημαντικά και από εξωγενείς παράγοντες όπως η αγορά αεροσκαφών από της Κυπριακές Αερογραμμές αξίας £50,0 εκ. περίπου ή 0,8% του Α.Εγχ.Π και οι αυξημένες αμυντικές δαπάνες. Η απάμβλυνση ή μετρίαση αυτών των εξωγενών παραγόντων κατά το 2003, σε συνάρτηση με την αναμενόμενη ανάκαμψη της διεθνούς οικονομίας, τη σταθεροποίηση του πολιτικού περιβάλλοντος και την αναζωογόνηση του τουριστικού ρεύματος, αναμένεται να οδηγήσει σε μείωση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών κατά τον επόμενο χρόνο σε επίπεδο κάτω από 4,0% του Α.Εγχ.Π.

Πίνακας 24**Αφίξεις τουριστών¹**
(αριθμός ατόμων)

	1999	2000	2001	2002	% μεταβολή 2000/1999	% μεταβολή 2001/2000	% μεταβολή 2002/2001
Ιανουάριος	57.740	63.553	64.214	54.067	10,1	1	-15,8
Φεβρουάριος	74.041	87.243	83.569	71.950	17,8	-4,2	-13,9
Μάρτιος	126.494	135.487	137.578	138.625	7,1	1,5	0,8
Απρίλιος	180.076	221.785	237.228	180.481	23,2	7	-23,9
Μάιος	273.317	299.355	324.901	279.070	9,5	8,5	-14,1
Ιούνιος	276.879	302.011	322.835	293.192	9,1	6,9	-9,2
Ιούλιος	322.041	362.299	373.385	327.404	12,5	3,1	-12,3
Αύγουστος	341.088	356.686	371.536	301.724	4,6	4,2	-18,8
Σεπτέμβριος	309.498	329.964	329.400	306.731	6,6	-0,2	-6,9
Οκτώβριος	270.732	300.597	269.744	275.840	11	-10,3	2,3
Νοέμβριος	118.105	133.500	107.454		13	-19,5	
Δεκέμβριος	84.274	93.722	74.887		11,2	-20,1	
Ιαν. - Οκτώβ.	2.231.906	2.458.980	2.514.390	2.229.084	10,2	2,3	-11,3
Ιαν. - Δεκ.	2.434.285	2.686.202	2.696.731		10,3	0,4	

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

¹ Δεν περιλαμβάνει τις αφίξεις ημερήσιων επισκεπτών.

Πίνακας 25**Εισπράξεις από τον τουρισμό¹**
(εκατομμύρια λίρες)

	2000	2001	2002	% μεταβολή 2002/2001
Ιανουάριος		24,9	21,6	-13,5
Φεβρουάριος		29,1	28,9	-0,9
Μάρτιος		49,7	59,2	18,9
Απρίλιος		89,9	77,0	-14,3
Μάιος		139,1	119,5	-14,1
Ιούνιος	122,9	157,4	139,3	-11,5
Ιούλιος	162,7	192,0	160,7	-16,3
Αύγουστος	173,7	205,0	153,8	-25,0
Σεπτέμβριος	161,9	176,3		
Οκτώβριος	135,1	130,2		
Νοέμβριος	54,1	48,8		
Δεκέμβριος	36,2	29,2		
Ιαν. - Δεκ.		1.271,6		
Ιαν. - Αύγ.		887,1	760,1	-14,3

Πηγή: Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού

¹ Δεν περιλαμβάνονται οι εισπράξεις από ημερήσιους επισκέπτες.

3. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας 1**Βασικά επιτόκια**

(ως ποσοστά % ετησίως)

Από: ⁽¹⁾	Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων	Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης			Διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης
		Δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου			
		repo	reverse repo	αποδοχή καταθέσεων	
2001	10 Αυγ.	3,50		5,00	6,50
	18 Σεπ.	3,00		4,50	6,00
	02 Νοεμ.	2,50			5,50
				4,00	

(1) Η ημερομηνία αφορά τις διευκολύνσεις αποδοχής καταθέσεων και οριακής χρηματοδότησης. Για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης οι μεταβολές του επιτοκίου ισχύουν από την πρώτη πράξη μετά την αναφερόμενη ημερομηνία.

Πίνακας 2**Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης που διενεργούνται μέσω δημοπρασίας ⁽¹⁾**

(εκατ. Λίρες Κύπρου, επιτόκια ως ποσοστά % ετησίως)

Ημερομηνία διακανονισμού	Προσφορές (ποσό)	Κατανομή (ποσό)	Δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου				Δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου	Διάρκεια σε ημέρες	
			Μέγιστο επιτόκιο προσφοράς	Μέσο σταθμικό επιτόκιο	Ελάχιστο επιτόκιο κατανομής	Μέγιστο επιτόκιο κατανομής			
2002	14 Μαρ.	268,0	200,0	4,00	3,65	3,64	3,80		14
	28 Μαρ.	252,0	252,0	4,00	3,92	3,65	3,98		14
	11 Απρ.	349,0	280,0	4,00	3,90	3,70	4,00		14
	25 Απρ.	281,0	265,0	4,00	3,93	3,80	4,00		14
	09 Μαΐου	289,5	280,0	4,00	3,96	3,89	4,00		14
	23 Μαΐου	319,5	319,5	4,00	3,98	3,94	4,00		14
	06 Ιουν.	166,0	166,0					4,00	42
	06 Ιουν.	201,5	100,0	4,00	3,64	3,50	3,97		14
	10 Ιουν.	125,0	100,0					3,90	38
	20 Ιουν.	161,0	160,0	4,00	3,86	3,74	3,98		14
	04 Ιουλ.	177,0	150,0	4,00	3,85	3,82	4,00		14
	18 Ιουλ.	328,0	270,0					4,00	42
	18 Ιουλ.	158,5	120,0	4,00	3,79	3,69	3,87		14
	01 Αυγ.	231,0	175,0	4,00	3,73	3,69	3,75		13
	14 Αυγ.	137,0	137,0	4,00	3,75	3,70	3,98		15
	29 Αυγ.	430,0	350,0					4,00	42
	29 Αυγ.	102,0	100,0	4,00	3,88	3,65	4,00		14
	12 Σεπ.	12,0	12,0	4,00	3,93	3,88	3,95		14
	10 Οκτ.	295,0	200,0					4,00	42
	10 Οκτ.	105,0	105,0	4,00	3,92	3,85	3,97		14
	24 Οκτ.	161,5	161,5	4,00	3,91	3,83	4,00		14
	07 Νοεμ.	187,0	185,0	4,00	3,95	3,90	4,00		14
	21 Νοεμ.	425,0	250,0					4,00	42
	21 Νοεμ.	156,0	150,0	4,00	3,97	3,90	4,00		14
	05 Δεκ.	170,0	170,0	4,00	3,97	3,90	4,00		14

(1) Από τις 9 Οκτωβρίου 2001, οι κύριες πράξεις αναχρηματοδότησης για την απορρόφηση ρευστότητας διεξάγονται μέσω δημοπρασίας αποδοχής καταθέσεων.

Πίνακας 3**Επιτόκια της χρηματαγοράς**

(ποσοστά % ετησίως)

		Κύπρος					Ευρωζώνη				
		Καταθέσεις μίας ημέρας	Καταθέσεις 2-7 ημέρες	Καταθέσεις ενός μηνός	Καταθέσεις 2-6 μήνες	Καταθέσεις 6-12 μήνες	Καταθέσεις μίας ημέρας	Καταθέσεις ενός μηνός	Καταθέσεις 3 μηνών	Καταθέσεις 6 μηνών	Καταθέσεις 12 μηνών
2001	Ιουλ.	4,94	4,88	5,95	-	6,50	4,51	4,52	4,47	4,39	4,31
	Αυγ.	4,33	4,60	4,85	5,84	-	4,49	4,46	4,35	4,22	4,11
	Σεπ.	3,97	4,55	5,19	6,10	-	3,99	4,05	3,98	3,88	3,77
	Οκτ.	3,71	4,10	4,78	-	-	3,97	3,72	3,60	3,46	3,37
	Νοεμ.	3,46	-	4,58	-	5,00	3,51	3,43	3,39	3,26	3,20
	Δεκ.	3,88	4,67	4,62	5,00	4,38	3,34	3,42	3,34	3,26	3,30
2002	Ιαν.	3,39	3,82	4,09	-	-	3,29	3,35	3,34	3,34	3,48
	Φεβ.	3,22	3,66	3,83	-	4,50	3,28	3,34	3,36	3,40	3,59
	Μαρ.	3,20	-	4,10	5,05	4,57	3,26	3,35	3,39	3,50	3,82
	Απρ.	3,29	-	4,10	5,10	-	3,32	3,34	3,41	3,54	3,86
	Μάιος	3,28	3,74	4,25	4,60	5,02	3,31	3,37	3,46	3,62	3,95
	Ιουν.	3,42	3,77	3,96	4,88	5,55	3,35	3,38	3,46	3,59	3,87
	Ιουλ.	3,45	3,00	4,00	-	4,95	3,30	3,36	3,41	3,48	3,64
	Αυγ.	3,33	3,67	4,02	-	-	3,29	3,33	3,35	3,38	3,44
	Σεπ.	3,72	3,70	4,29	5,02	-	3,32	3,32	3,31	3,27	3,24
	Οκτ.	3,40	3,50	3,73	4,19	-	3,30	3,31	3,26	3,17	3,13
	Νοεμ.	3,95	3,28	4,15	4,15	-					

Πηγές: Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Πίνακας 4**Τραπεζικά επιτόκια**

(ποσοστά % ετησίως)

		Δανειστικά επιτόκια ^{1,2}				Επιτόκια καταθέσεων ^{1,3}			
		Επιχειρήσεις: παρατράβηγμα εντός ορίων	Επιχειρήσεις: δάνεια με εξασφάλιση	Προσωπικά δάνεια με εξασφάλιση	Στεγαστικά: Με ασφάλεια ζωής	Πιστωτικές κάρτες	Τρεχούμενοι λογαριασμοί	Καταθέσεις με προειδοποίηση 3 μήνες - πάνω από ΛΚ5000	Καταθέσεις προθεσμίας ενός χρόνου - πάνω από ΛΚ5000
2001	Ιαν.	7,92	7,92	8,95	8,67	10,50	2,00	5,25	6,50
	Φεβ.	7,92	7,92	8,95	8,67	10,50	2,00	5,25	6,50
	Μαρ.	7,92	7,92	8,95	8,67	10,50	2,00	5,25	6,50
	Απρ.	7,92	7,92	8,95	8,67	10,50	2,00	5,25	6,50
	Μάιος	7,92	7,92	8,95	8,67	10,50	2,00	5,25	6,50
	Ιουν.	7,92	7,92	8,95	8,67	10,50	2,00	5,25	6,50
	Ιουλ.	7,92	7,92	8,95	8,67	10,50	2,00	5,25	6,50
	Αυγ.	7,42	7,42	8,45	8,17	10,00	1,50	4,75	6,00
	Σεπτ.	6,92	6,92	7,95	7,67	9,67	1,00	4,25	5,42
	Οκτ.	6,92	6,92	7,95	7,67	9,67	1,00	4,25	5,42
	Νοεμ.	6,42	6,42	7,45	7,17	9,00	0,50	3,75	4,92
2002	Δεκ.	7,12	7,12	7,95	7,00	9,00	0,90	4,00	4,94
	Ιαν.	7,12	7,12	8,03	7,00	10,00	0,92	4,00	4,95
	Φεβ.	7,12	7,12	8,12	7,08	10,50	0,93	4,03	4,95
	Μαρ.	6,78	7,13	7,90	7,15	10,50	0,93	4,03	4,79
	Απρ.	6,78	7,13	7,90	7,15	10,50	0,93	4,03	4,79
	Μάιος	6,78	7,13	7,90	7,15	10,50	0,93	4,03	4,79
	Ιουν.	6,98	7,16	7,90	7,15	10,50	0,93	4,42	4,85
	Ιουλ.	6,98	7,16	7,90	7,15	10,50	0,93	4,42	4,85
	Αυγ.	6,98	7,16	7,90	7,13	10,50	0,83	4,42	4,85
	Σεπτ.	6,98	7,16	7,90	7,13	10,50	0,84	4,37	4,88
	Οκτ.	6,98	7,16	7,90	7,13	10,50	0,84	4,37	4,88

(1) Τα επιτόκια αναφέρονται στα ισχύοντα τέλος του μήνα.

(2) Για την περίοδο Ιανουαρίου 2001 - Νοεμβρίου 2001, τα στοιχεία αναφέρονται στο μέσο όρο των ελαχίστων επιτοκίων που χρεώνουν οι τρεις μεγαλύτερες τράπεζες στις αντίστοιχες κατηγορίες δανείων. Από το Δεκέμβριο του 2001, τα στοιχεία αναφέρονται στο μέσο όρο των αντιπροσωπευτικών επιτοκίων που χρεώνουν οι τρεις μεγαλύτερες τράπεζες, στις αντίστοιχες κατηγορίες δανείων, όπως αυτά έχουν υποδειχθεί από τις τράπεζες.

(3) Τα στοιχεία αναφέρονται στο μέσο όρο των αντιπροσωπευτικών επιτοκίων για κάθε κατηγορία καταθέσεων όπως αυτά έχουν υποδειχθεί από τις τρεις μεγαλύτερες τράπεζες.

Πίνακας 5**Ευρωπαϊκά επιτόκια εμπορικών τραπεζών***(ποσοστιαίες μονάδες σε ετήσιους όρους, μέσος όρος περιόδου)*

	Επιτόκια καταθέσεων						Επιτόκια δανεισμού			
	Μιας νύχτας	Με συμφωνημένη λήξη			Με προειδοποίηση		Επιχειρήσεων		Νοικοκυριών	
		Μέχρι 1 χρόνο	Μέχρι 2 χρόνια	Πάνω από 2 χρόνια	Μέχρι 3 μήνες	Πάνω από 3 μήνες	Μέχρι 1 χρόνο	Πάνω από 1 χρόνο	Καταναλωτικά	Οικιστικά
2000 Σεπτ.	0,94	3,85	3,83	4,77	2,38	4,20	6,92	6,44	10,03	6,56
Οκτ.	0,97	3,96	3,96	4,76	2,40	4,14	7,13	6,60	10,15	6,57
Νοεμ.	0,99	4,04	4,03	4,77	2,47	4,25	7,16	6,63	10,20	6,56
Δεκ.	1,01	3,96	3,96	4,58	2,49	4,21	7,18	6,45	10,19	6,43
2001 Ιαν.*	1,01	3,88	3,88	4,39	2,52	4,01	7,19	6,40	10,32	6,29
Φεβρ.	1,01	3,84	3,83	4,35	2,50	3,99	7,11	6,44	10,26	6,24
Μαρτ.	1,02	3,82	3,82	4,32	2,50	3,99	7,04	6,32	10,22	6,18
Απρ.	1,03	3,76	3,76	4,26	2,50	3,91	7,07	6,34	10,25	6,14
Μάιος	1,01	3,75	3,74	4,27	2,48	3,91	7,03	6,34	10,22	6,17
Ιούν.	0,98	3,65	3,65	4,25	2,45	3,85	6,97	6,25	10,17	6,13
Ιούλ.	0,97	3,65	3,65	4,22	2,44	3,80	6,90	6,20	10,11	6,05
Αύγ.	0,96	3,59	3,59	4,14	2,40	3,68	6,89	6,19	10,16	5,96
Σεπτ.	0,91	3,28	3,28	3,98	2,36	3,33	6,71	6,07	10,08	5,86
Οκτ.	0,84	3,06	3,06	3,84	2,29	3,01	6,46	5,82	9,99	5,65
Νοεμ.	0,78	2,84	2,83	3,65	2,19	2,75	6,31	5,71	9,87	5,48
Δεκ.	0,74	2,79	2,78	3,77	2,17	2,79	6,26	5,69	9,81	5,52
2002 Ιαν.	0,73	2,77	2,77	3,83	2,17	2,80	6,18	5,63	9,78	5,53
Φεβρ.	0,73	2,78	2,79	3,95	2,15	2,91	6,16	5,75	9,81	5,61
Μαρτ.	0,73	2,84	2,84	4,07	2,15	3,00	6,09	5,85	9,76	5,74
Απρ.	0,74	2,89	2,90	4,13	2,14	3,07	6,17	5,95	9,82	5,81
Μάιος	0,74	2,91	2,92	4,15	2,15	3,08	6,20	5,98	9,85	5,82
Ιούν.	0,74	2,93	2,94	4,09	2,13	3,08	6,17	5,92	9,81	5,77
Ιούλ.	0,74	2,88	2,89	4,02	2,13	3,02	6,15	5,79	9,76	5,68
Αύγ.	0,73	2,83	2,84	3,81	2,12	2,94	6,13	5,71	9,77	5,53
Σεπτ.	0,73	2,77	2,77	3,64	2,12	2,73	6,09	5,61	9,80	5,37

* Από 1 Ιανουαρίου 2001 τα στοιχεία αφορούν τη διευρυμένη ευρωζώνη

Πίνακας 6**Ημερολόγιο προγραμματισμένων ανακοινώσεων επιτοκίων 2002**

	Ιαν.	Φεβ.	Μαρ.	Απρ.	Μάιος	Ιουν.	Ιουλ.	Αυγ.	Σεπ.	Οκτ.	Νοεμ.	Δεκ.
Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ¹	3 3,25	7 3,25	7 3,25	4 3,25	2 3,25	6 3,25	4 3,25	1 3,25	12 3,25	10 3,25	7 3,25	5 2,75
Τράπεζα της Αγγλίας ²	10 4,00	7 4,00	7 4,00	4 4,00	9 4,00	6 4,00	4 4,00	1 4,00	5 4,00	10 4,00	7 4,00	5 4,00
Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ ³	29/30 1,75		19 1,75		7 1,75	25/26 1,75		13 1,75	24 1,75		6 1,25	10
Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ⁴	25 5,50	21 5,50		11 5,50	16 5,50	14 5,50	19 5,50		20 5,50		1 5,50	13

(1) Ελάχιστο επιτόκιο προσφοράς για repos

(2) Repo Rate

(3) Federal Funds Rate

(4) Επιτόκιο Lombard

Πίνακας 7**Ποσοστιαία Μεταβολή Δείκτη Τιμών Καταναλωτή κατά οικονομική κατηγορία (%)
2000 - 2002**

	Ετήσια		Ανά τρίμηνο			Οκτ. 2001/ 2000	Σεπ. 2002/ 2001	Οκτ. 2002/ 2001	Ιαν.-Οκτ. 2001/ 2000	Ιαν.-Σεπ. 2002/ 2001	Ιαν.-Οκτ. 2002/ 2001	Στάθμιση 1998=100
	2000	2001	2002 I	2002 II	2002 III							
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ	4,14	1,97	2,58	2,35	3,50	2,71	3,41	2,52	1,93	2,81	2,78	100,00
A ΕΓΧΩΡΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	7,15	1,34	3,39	2,57	6,26	3,40	5,93	4,30	1,20	4,07	4,09	36,69
A.1 Γεωργικά	8,98	4,50	16,74	2,98	-1,98	19,08	-2,82	-10,52	2,48	5,72	3,87	7,93
A.2 Βιομηχανικά	4,40	0,78	0,93	2,91	9,02	-0,29	8,81	9,32	1,06	4,29	4,80	27,24
A.2.1 βιομηχανικά, μη πετρελαιοειδή	2,45	0,10	1,60	3,09	6,49	1,19	6,02	6,67	-0,04	3,73	4,03	22,91
A.2.2 κάσσιμα και υγραέριο	14,86	3,99	-2,11	2,08	20,42	-6,72	21,87	21,86	6,41	6,83	8,33	4,33
A.3 Ηλεκτρισμός	47,32	-3,23	-13,28	-3,71	2,58	-5,58	3,52	3,06	-1,68	-5,06	-4,27	1,52
B ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	2,13	0,47	0,07	-0,08	-3,23	-0,11	-3,22	-3,23	0,55	-1,08	-1,30	22,20
B.1 Μηχανοκίνητα Οχήματα	3,78	0,55	0,35	-0,43	-10,10	-1,19	-9,72	-9,54	0,77	-3,38	-4,00	9,43
B.2 Άλλα Εισαγόμενα	0,93	0,41	-0,14	0,18	1,96	0,71	1,62	1,40	0,39	0,66	0,74	12,77
Γ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2,52	3,35	3,15	3,37	4,40	3,55	4,47	3,76	3,33	3,65	3,66	41,11
Πληθωρισμός Ευρωζώνης	2,3	2,5	2,6	2,1	2,0	2,4	2,2		2,8	2,2		
Υποκείμενος πληθωρισμός Κύπρου ¹	2,4	1,7	2,0	2,4	3,0	2,0	2,9	2,8	1,7	2,5	2,5	

1) Εξαιρουμένων των μεταβολών των τιμών των εξής κατηγοριών: A.1, A.2.2 και A.3

Πίνακας 8

**Σταθμισμένη επίδραση στη συνολική μεταβολή του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή κατά οικονομική κατηγορία (%)
2000 - 2002**

	Ετήσια		Ανά τρίμηνο			Οκτ. 2001/ 2000	Σεπ. 2002/ 2001	Οκτ. 2002/ 2001	Ιαν.-Οκτ. 2001/ 2000	Ιαν.-Σεπ. 2002/ 2001	Ιαν.-Οκτ. 2002/ 2001	Στάθμιση 1998=100
	2000	2001	2002 I	2002 II	2002 III							
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ	4,14	1,97	2,58	2,35	3,50	2,71	3,41	2,52	1,93	2,81	2,78	100,00
A ΕΓΧΩΡΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	2,63	0,51	1,26	0,97	2,34	1,29	2,23	1,64	0,45	1,52	1,54	36,69
A.1 Γεωργικά	0,69	0,36	1,31	0,24	-0,16	1,49	-0,24	-0,95	0,20	0,46	0,31	7,93
A.2 Βιομηχανικά	1,21	0,21	0,25	0,81	2,45	-0,08	2,40	2,53	0,29	1,17	1,31	27,24
A.2.1 βιομηχανικά, μη πετρελαιοειδή	0,57	0,02	0,36	0,70	1,44	0,27	1,35	1,50	-0,01	0,84	0,90	22,91
A.2.2 καύσιμα και υγραέριο	0,64	0,19	-0,10	0,10	1,00	-0,35	1,05	1,04	0,30	0,34	0,41	4,33
A.3 Ηλεκτρισμός	0,73	-0,07	-0,30	-0,07	0,05	-0,12	0,07	0,06	-0,04	-0,11	-0,09	1,52
B ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	0,46	0,10	0,01	-0,02	-0,68	-0,02	-0,67	-0,67	0,12	-0,23	-0,27	22,20
B.1 Μηχανοκίνητα Οχήματα	0,35	0,05	0,03	-0,04	-0,91	-0,11	-0,87	-0,84	0,07	-0,31	-0,36	9,43
B.2 Άλλα Εισαγόμενα	0,12	0,05	-0,02	0,02	0,23	0,09	0,19	0,17	0,05	0,08	0,09	12,77
Γ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1,05	1,37	1,31	1,39	1,84	1,45	1,85	1,54	1,36	1,51	1,52	41,11

Πίνακας 9**Ποσοστιαία μεταβολή Δείκτη Τιμών Καταναλωτή ανά κατηγορία προϊόντων (%)
2000-2002**

	Ετήσια		Ανά τρίμηνο			Οκτ. 2001/ 2000	Σεπ. 2002/ 2001	Οκτ. 2002/ 2001	Ιαν.-Οκτ. 2001/ 2000	Ιαν.-Σεπ. 2002/ 2001	Ιαν.-Οκτ. 2002/ 2001	Στάθμιση 1998=100
	2000	2001	2002 I	2002 II	2002 III							
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ	4,14	1,97	2,58	2,35	3,50	2,71	3,41	2,52	1,93	2,81	2,78	100,00
Τρόφιμα και μη αλκοολούχα ποτά	5,49	4,09	9,31	5,09	3,87	10,05	3,49	-0,50	3,30	6,06	5,36	18,20
Αλκοολούχα ποτά και καπνός	8,16	2,79	0,98	7,66	21,65	1,62	21,27	21,89	3,13	10,11	11,29	1,78
Ένδυση και υπόδηση	-0,46	-6,75	-3,06	-4,00	-4,64	-1,79	-5,68	-3,09	-7,66	-3,91	-3,82	8,22
Στέγαση, ύδρευση, ηλεκτρισμός και υγραέριο	5,46	1,59	1,82	3,46	5,41	0,91	5,84	5,52	1,77	3,56	3,76	21,27
Επίπλωση, οικιακός εξοπλισμός, και προϊόντα καθαρισμού	1,47	0,15	-1,21	-0,99	3,42	-0,03	3,05	2,41	0,07	0,39	0,60	7,08
Υγεία	6,18	5,41	4,30	5,03	5,17	5,38	5,23	4,32	5,52	4,84	4,79	4,92
Μεταφορές	5,70	2,29	0,25	0,65	0,19	-1,25	0,83	0,67	3,02	0,37	0,40	17,42
Επικοινωνίες	-10,36	1,73	-7,13	-7,77	-6,70	4,67	-7,26	-14,12	1,14	-7,20	-7,86	1,79
Αναψυχή και πολιτισμός	-0,20	-0,50	1,16	1,46	3,42	1,46	2,73	2,65	-0,87	2,02	2,08	5,88
Εκπαίδευση	3,87	4,60	6,35	5,79	6,29	6,63	7,27	4,40	4,18	6,15	5,96	2,33
Εστιατόρια και ξενοδοχεία	5,80	6,00	3,30	3,14	4,65	4,56	4,17	4,44	6,48	3,70	3,78	6,07
Άλλα αγαθά και υπηρεσίες	4,16	3,97	3,03	3,83	7,69	3,26	7,35	7,53	4,21	4,86	5,13	5,04

Πίνακας 10

**Σταθμισμένη επίδραση στη συνολική μεταβολή του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή ανά κατηγορία προϊόντων (%)
2000-2002**

	Ετήσια		Ανά τρίμηνο			Οκτ. 2001/ 2000	Σεπ. 2002/ 2001	Οκτ. 2002/ 2001	Ιαν.-Οκτ. 2001/ 2000	Ιαν.-Σεπ. 2002/ 2001	Ιαν.-Οκτ. 2002/ 2001	Στάθμιση 1998=100
	2000	2001	2002 I	2002 II	2002 III							
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ	4,14	1,97	2,58	2,35	3,50	2,71	3,41	2,52	1,93	2,81	2,78	100,00
Τρόφιμα και μη αλκοολούχα ποτά	0,99	0,75	1,70	0,94	0,72	1,82	0,66	-0,10	0,60	1,12	0,99	18,20
Αλκοολούχα ποτά και καπνός	0,16	0,06	0,02	0,16	0,44	0,03	0,43	0,44	0,06	0,21	0,23	1,78
Ένδυση και υπόδηση	-0,04	-0,54	-0,21	-0,31	-0,32	-0,14	-0,42	-0,23	-0,61	-0,28	-0,28	8,22
Στέγαση, ύδρευση, ηλεκτρισμός και υγραέριο	1,17	0,34	0,40	0,75	1,18	0,20	1,25	1,17	0,38	0,78	0,82	21,27
Επίπλωση, οικιακός εξοπλισμός, και προϊόντα καθαρισμού	0,10	0,01	-0,08	-0,07	0,23	0,00	0,20	0,16	0,00	0,03	0,04	7,08
Υγεία	0,31	0,27	0,22	0,26	0,27	0,27	0,27	0,23	0,28	0,25	0,25	4,92
Μεταφορές	0,97	0,40	0,04	0,11	0,03	-0,22	0,14	0,11	0,52	0,06	0,07	17,42
Επικοινωνίες	-0,17	0,03	-0,11	-0,11	-0,10	0,06	-0,11	-0,19	0,02	-0,11	-0,11	1,79
Αναψυχή και πολιτισμός	-0,01	-0,03	0,06	0,08	0,19	0,08	0,15	0,14	-0,05	0,11	0,11	5,88
Εκπαίδευση	0,09	0,11	0,16	0,14	0,16	0,16	0,18	0,11	0,10	0,15	0,15	2,33
Εστιατόρια και ξενοδοχεία	0,36	0,38	0,22	0,20	0,31	0,29	0,27	0,29	0,41	0,24	0,25	6,07
Άλλα αγαθά και υπηρεσίες	0,21	0,20	0,16	0,20	0,40	0,17	0,38	0,38	0,21	0,25	0,26	5,04

Πίνακας 11**Επενδύσεις χαρτοφυλακίου: Αγορές μετοχών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου από μη κατοίκους***(χιλιάδες λίρες)*

Χώρα επενδυτή	2001 Φεβ.	2001 Μάρ.	2001 Απρ.	2001 Μάιος	2001 Ιούν.	2001 Ιούλ.	2001 Αύγ.	2001 Σεπ.	2001 Οκτ.	2001 Νοέμ.	2001 Δεκ.	2002 Ιαν.	2002 Φεβ.	2002 Μάρ.	2002 Απρ.	2002 Μάιος	2002 Ιούν.	2002 Ιούλ.	2002 Αύγ.	2002 Σεπ.	2002 Οκτ.
Αίγυπτος	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	17,1	8,4	0,0	0,5	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Αυστραλία	27,4	19,4	11,8	6,1	55,6	13,2	34,6	5,3	3,6	0,4	4,4	0,9	0,0	1,8	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Αυστρία	174,8	13,6	0,2	21,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Βέλγιο	4,7	0,0	0,0	5,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Βρετανικά Παρθένα Νησιά	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2	33,2	23,1	36,0	56,9	25,1	67,1	76,7	9,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Γαλλία	68,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Γερμανία	24,2	35,1	53,7	52,7	19,7	9,3	2,1	0,0	0,0	3,6	3,3	15,6	0,0	4,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,0
Γεωργία	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Γιουγκοσλαβία	13,6	33,0	20,9	0,0	22,6	7,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,8	0,4	0,0	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ελβετία	0,0	0,0	11,8	6,4	1,7	3,5	0,0	0,0	0,0	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ελλάδα	1.414,3	1.125,7	723,1	1.089,6	394,6	427,5	912,9	468,4	710,6	577,8	108,9	221,9	34,3	92,4	245,2	88,8	17,7	55,5	2,6	0,0	0,0
Ζάμπια	0,0	0,0	0,0	31,2	16,5	5,5	34,3	0,0	5,5	12,0	5,0	0,7	7,2	4,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ζιμπάμπουε	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0	3,8	2,1	0,0	0,9	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ην. Αραβικά Εμιράτα	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ηνωμένες Πολιτείες	71,7	9,7	56,4	50,1	3,0	10,6	3,3	0,0	39,9	3,9	0,0	14,8	0,0	0,0	35,6	22,7	0,0	2,7	7,3	1,0	0,0
Ηνωμένο Βασίλειο	342,8	203,9	169,0	271,1	132,5	59,7	53,6	107,4	20,6	137,0	44,6	68,9	35,0	25,3	13,5	12,3	9,7	22,3	15,3	8,6	6,6
Ιορδανία	0,0	0,0	20,1	0,0	14,7	5,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ιράν	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,6	1,5	6,4	10,9	0,4	0,2	0,0	9,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ιρλανδία	0,0	55,9	35,8	6,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,4	2,3	2,4	0,0	0,0	0,0	4,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ισπανία	0,6	0,0	0,0	8,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ιταλία	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Καναδάς	2,6	2,9	0,3	12,3	11,7	0,6	0,0	0,6	0,9	0,1	0,0	0,5	7,4	1,8	39,8	0,0	0,0	0,0	14,5	0,0	0,0
Κούβα	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Λετονία	0,0	0,0	0,0	0,0	11,6	0,0	0,0	0,0	4,8	23,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Λίβανος	0,6	0,0	7,6	2,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	40,9	0,0	0,0	0,0
Λιβύη	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Μεξικό	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	22,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Μολδαβία	5,7	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Νότια Αφρική	32,5	18,0	11,9	41,8	8,0	28,4	58,4	117,1	26,5	235,6	68,6	139,1	122,7	61,8	94,3	68,7	7,9	39,2	10,7	31,8	15,8
Ολλανδία	2,6	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ουκρανία	30,0	26,1	54,7	59,3	58,6	55,4	29,1	36,6	10,6	98,4	14,9	14,6	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Παναμάς	0,0	29,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ρωσία	116,6	78,1	17,6	105,6	41,2	26,6	48,7	35,2	45,0	41,3	81,5	22,1	3,0	0,6	0,0	8,1	8,9	0,0	0,3	2,4	0,0
Σαουδική Αραβία	0,0	19,5	10,4	18,8	0,0	6,8	41,7	77,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Συρία	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Τσεχία	0,0	0,0	0,0	4,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Φιλιππίνες	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Άγνωστης προέλευσης	44,7	13,7	0,0	23,5	1,2	0,0	3,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Σύνολο	2.384,7	1.686,2	1.206,2	1.817,3	794,6	688,5	1.261,6	872,7	915,9	1.226,0	367,3	569,9	291,9	214,7	429,5	207,0	44,2	160,7	50,7	43,8	32,5

(1) Τα στοιχεία αναφέρονται μόνο στις αγορές μετοχών εκτός του κεντρικού αποθετηρίου αξιών.

Πίνακας 12**Επενδύσεις χαρτοφυλακίου: Πωλήσεις μετοχών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου από μη κατοίκους**

(χιλιάδες λίρες)

Χώρα επενδυτή	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002
	Φεβ.	Μάρ.	Απρ.	Μάιος	Ιούν.	Ιούλ.	Αύγ.	Σεπ.	Οκτ.	Νοέμ.	Δεκ.	Ιαν.	Φεβ.	Μάρ.	Απρ.	Μάιος	Ιούν.	Ιούλ.	Αύγ.	Σεπ.	Οκτ.
Αίγυπτος	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,9	8,8	0,0	0,9	0,5	0,0	0,0	0,0	7,6	0,0	0,0	0,0
Αυστραλία	0,3	3,8	0,0	5,6	0,0	0,0	15,6	14,0	0,0	5,0	10,7	0,4	2,5	1,0	0,0	2,5	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2
Αυστρία	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	27,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Βρετανικά Παρθένα Νησιά	0,0	0,0	0,0	0,0	37,8	15,0	44,7	22,8	9,1	51,4	20,9	39,6	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Γαλλία	109,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Γερμανία	8,0	0,0	0,0	0,7	4,2	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Γιουγκοσλαβία	31,7	22,9	8,1	0,0	11,9	0,0	0,0	5,5	0,0	0,0	1,1	5,8	0,1	1,4	0,0	0,6	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Ελβετία	0,0	0,0	0,0	0,0	27,5	176,2	59,1	152,9	30,5	7,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ελλάδα	1.123,3	567,7	447,5	811,2	461,9	269,3	331,6	391,7	348,2	555,8	135,0	22,9	65,1	111,4	1,3	5,8	25,9	0,0	6,9	0,0	0,0
Ηνωμένες Πολιτείες	381,3	406,3	388,9	183,8	115,5	131,3	165,8	73,1	490,2	1.286,1	250,4	202,1	97,2	78,1	0,0	10,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ηνωμένο Βασίλειο	278,0	24,5	125,7	80,4	210,2	64,2	32,9	43,0	19,2	60,6	19,1	14,4	12,4	18,4	1,0	4,0	196,7	0,5	0,0	1,3	0,0
Ιράν	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,9	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ισπανία	0,0	0,0	0,0	5,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ιταλία	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Καναδάς	1,7	1,7	0,3	0,0	2,2	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Κούβα	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Λετονία	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,4	0,5	0,0	4,9	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Λίβανος	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Λιβύη	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Μολδαβία	5,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Νότια Αφρική	0,1	0,0	0,0	0,3	0,0	1,0	44,1	36,0	165,3	20,1	100,6	46,8	157,3	9,2	23,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	61,5
Ολλανδία	1,9	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ουκρανία	0,0	0,0	0,0	9,2	17,5	0,4	11,5	0,0	0,0	1,3	6,4	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ρωσία	139,5	56,7	0,0	0,2	0,1	0,2	0,3	5,0	20,1	10,6	23,2	23,2	9,8	2,6	31,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Συρία	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Φιλιππίνες	0,0	0,0	15,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Άγνωστης προέλευσης	1,6	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Σύνολο	2.085,9	1.086,6	988,0	1.097,0	888,8	659,0	706,1	771,8	1.090,2	2.007,4	577,1	361,7	347,3	222,6	57,4	23,7	223,1	8,1	6,9	1,3	62,7

(1) Τα στοιχεία αναφέρονται μόνο στις πωλήσεις μετοχών εκτός του κεντρικού αποθετηρίου αξιών.

Πίνακας 13**Φορολογική Μεταρρύθμιση****Έμμεση Φορολογία**

Εγκρίθηκαν τον Ιούλιο από τη Βουλή των Αντιπροσώπων τα περισσότερα νομοσχέδια που αφορούν τη φορολογική μεταρρύθμιση με την οποία εναρμονίζεται το φορολογικό καθεστώς της Κύπρου με το αντίστοιχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις απαιτήσεις του Οργανισμού για Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη (ΟΟΣΑ). Με τη νέα αυτή φορολογική νομοθεσία μετατοπίζεται σε μεγάλο βαθμό το βάρος από τους άμεσους στους έμμεσους φόρους, πράγμα που συμβαδίζει με τα ισχύοντα στην Ε.Ε. και τις υπόλοιπες αναπτυσσόμενες χώρες.

Οι κυριότερες πρόνοιες της νέας νομοθεσίας είναι οι εξής:

ΦΠΑ Αύξηση από 10% σε 13% από 1.7.2002 και από 13% σε 15% από 1.1.2003. Κατάργηση του μηδενικού συντελεστή σε όλα τα είδη που εξαιρούνταν από το βασικό συντελεστή από την 1.1.2008.

Φόροι Κατανάλωσης

Πετρέλαιο 5 σεντ αύξηση ανά λίτρο από 1.7.2002.

4 σεντ αύξηση ανά λίτρο από 1.1.2003.

3 σεντ αύξηση ανά λίτρο από 1.10.2003.

Βενζίνη 2 σεντ αύξηση ανά λίτρο (για κοινή και αμόλυβδη βενζίνη) από 1.7.2002.

2 σεντ αύξηση ανά λίτρο (για κοινή και αμόλυβδη βενζίνη) από 1.1.2003.

1 σεντ αύξηση ανά λίτρο (για κοινή και αμόλυβδη βενζίνη) από 1.10.2003.

Αλκοολούχα Ποτά

Εγχώρια 66 σεντ αύξηση ανά λίτρο καθαρού οινοπνεύματος από 1.7.2002.

65 σεντ αύξηση ανά λίτρο καθαρού οινοπνεύματος από 1.1.2003.

70 σεντ αύξηση ανά λίτρο καθαρού οινοπνεύματος από 1.10.2003.

Εισαγόμενα £1,35 αύξηση ανά λίτρο καθαρού οινοπνεύματος από 1.7.2002 με ταυτόχρονη και πολύ μεγαλύτερη μείωση των εισαγωγικών δασμών για εισαγόμενα αλκοολούχα ποτά από την Ε.Ε.

65 σεντ αύξηση ανά λίτρο καθαρού οινοπνεύματος από 1.1.2003 με ταυτόχρονη και πολύ μεγαλύτερη μείωση των εισαγωγικών δασμών για εισαγόμενα αλκοολούχα ποτά από την Ε.Ε.

70 σεντ αύξηση ανά λίτρο καθαρού οινοπνεύματος από 1.10.2003 με ταυτόχρονη και πολύ μεγαλύτερη μείωση των εισαγωγικών δασμών για

εισαγόμενα αλκοολούχα ποτά από την Ε.Ε.

Τσιγάρα

Αύξηση κατά 20 σεντ το πακέτο από 30.5.2002.

Αύξηση κατά 10 σεντ το πακέτο από 1.7.2003.

Αυτοκίνητα

Μείωση του φόρου κατανάλωσης για σαλούν αυτοκίνητα ως εξής:

Μέχρι 1600 κ.ε. μέχρι και 45% μείωση από 1.7.2002 και επιπρόσθετη μείωση 10% από 1.1.2004.

Από 1601 κ.ε. μέχρι 2000 κ.ε. 15% μείωση από 1.7.2002 και επιπρόσθετη μείωση 10% από 1.1.2004.

Από 2001-2500 κ.ε. παραμένει ως έχει.

Από 2501 κ.ε. και άνω. 5% αύξηση από 1.7.2002.

Η επιβολή φόρου για όλα τα αυτοκίνητα μέχρι 1600κ. εκ. καταργείται. Από 1601,. εκ. και άνω ο ειδικός φόρος διατηρείται.

Αύξηση κατά 20% του πληρωτέου ποσού για εγγραφή αυτοκινήτων από 1.1.2003.

Αύξηση της άδειας κυκλοφορίας για βενζινοκίνητα οχήματα μέχρι 1016kg κατά 10%, και αύξηση κατά 20% για οχήματα πέραν των 1016 kg από την 1.1.2003.

Αυξήσεις των φόρων κατανάλωσης για τα Βαν και τα διπλοκάμπινα οχήματα ως ακολούθως:

	1.7.2002	1.1.2004
Βαν	10%	10%
Διπλοκάμπινο	5%	5%

4x4 μέχρι 2500 κ.ε.	10%	10%
4x4 άνω των 2500 κ.ε.	20%	30%

Είδη Πολυτελείας

Αυξήσεις στους φόρους κατανάλωσης για είδη πολυτελείας όπως βάρκες και μοτοσικλέτες άνω των 100 κ.ε., καπνιστός σολομός, χαβιάρι και αεριούχα κρασιά κατά 10%, και αύξηση του φόρου κατανάλωσης για αναψυκτικά κατά 1 σεντ το λίτρο.

Άμεση Φορολογία

Φυσικά Πρόσωπα

Αύξηση του αφορολόγητου εισοδήματος από £6.000 στις £9.000, αναδρομικά, από 1.1.2002 με παράλληλη κατάργηση των φοροαπαλλαγών για σύζυγο και έξοδα τόκων (εκτός αυτών που αφορούν στεγαστικά δάνεια).

Κατάργηση της εισφοράς για την άμυνα για τους μισθωτούς και τους αυτοτελώς εργαζόμενους από 1.7.2002.

Από 1.1.2003, οι φορολογικές κλίμακες τροποποιούνται ως εξής:

Φορολογητέο Εισόδημα	Συντελεστής
£0 - £9.000	0%
£9.501 - £12.000	20%
£12.001 - £15.000	25%
£15.001 και πάνω	30%

Αύξηση του αφορολόγητου εισοδήματος στις £10.000 με ταυτόχρονη κατάργηση των φοροαπαλλαγών για τόκους στεγαστικών δανείων και τροποποίηση των κλιμάκων του φόρου εισοδήματος από 1.1.2004 ως εξής:

Φορολογητέο Εισόδημα	Ποσοστό
£0 - £10.000	0%
£10.001 - £15.000	20%
£15.001 - £20.000	25%
£20.001 και πάνω	30%

Επαγγελματικός Φόρος

Κατάργηση του επαγγελματικού φόρου από 1.1.2003.

Φορολογία Τόκων

Κατάργηση του 3% για την άμυνα που επιβάλλετο στους εισπρακτέους τόκους και αντικατάστασή του από παρακράτηση φόρου στην πηγή για φόρους εισπρακτέους με φορολογικό συντελεστή 10%.

Εταιρικός Φόρος

Εισαγωγή ενοποιημένου συντελεστή 10%, και επιπρόσθετος φόρος 15% στο 70% των μη διανεμημένων κερδών από 1.1.2003.

Κατάργηση του επιπρόσθετου φορολογικού συντελεστή του 10% από 1.1.2003.

Κατάργηση του συντελεστή 4,25% για τις διεθνείς επιχειρήσεις που βρίσκονταν σε λειτουργία πριν την 31.12.2001, από την 1.1.2006.

Ταμείο Κοινωνικής Συνοχής

Εισαγωγή συντελεστή φόρου 2% στο σύστημα πληρωμής, το οποίο θα συνεισφέρεται από τους εργοδότες στο ταμείο κοινωνικής συνοχής.

Ταμείο Άμυνας

Κατάργηση του 2% φορολογικού συντελεστή για την άμυνα για τους εργοδότες από 1.1.2003. Κατάργηση της εισφοράς για την άμυνα από τα κέρδη των εταιρειών από 1.1.2003.

Αντισταθμιστικά Μέτρα

Τέλος η φορολογική μεταρρύθμιση περιλαμβάνει μια σειρά από αντισταθμιστικά μέτρα, όπως η διεύρυνση του επιδόματος τέκνου, η αύξηση των συντάξεων και του δημόσιου βοηθήματος, των οποίων η τελική μορφή εκκρεμεί.

